Элим деб, юртим деб ёниб яшаш керак

1925 йилдан чиқа бошлаган

Туркистон

ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАРИ «КАМОЛОТ» ЖАМҒАРМАСИ ГАЗЕТАСИ

1997 йил 22 февраль Шанба.
№ 16 (14409)

ЛИТВА ПРЕЗИДЕНТИНИНГ САФАРИ ЯКУНЛАНДИ

21 февраль куни Литва Республикаси Президентининг Ўзбекистонга расмий ташрифи ниҳоясига етди. Тошкентдаги Дўрмон қароргоҳида Президент Алгирдас Бразаускасни расмий кузатиш маросими бўлди. Олий мартабали меҳмон шарафига фахрий қоровул саф тортди. Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов ва Литва Президенти Алгирдас Бразаускас махсус шоҳсупага кўтарилдилар. Ҳар икки мамлакат давлат мадҳиялари ижро этилди.

Маросимдан кейин Литва раҳбари Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси давлат ҳиссадорлик жамиятига ташриф буюрди. А. Бразаускас бирлашма фаолияти ва иш жараёни билан танишиб, бу ерда ишлаб чиқарилаётган замонавий самолётларни катта қизиқиш билан кўздан кечирди.

Сўнгра Литва Президенти қадимий Хева зиёратида бўлди. Шаҳардаги бетакрор меъморий ёдгорликлар ва осори-атиқалар билан танишди. Литва Президенти журналистларга ушбу кўҳна шаҳар зиёрати, умуман, бой маданий ўтмишга эга Ўзбекистон сафаридан унутилмас таассурот олганини айтди. Мамлакатимизга ташрифи, Президент Ислом Каримов билан ўтказган музокаралари жуда самарали бўлганини таъкидлади.

Шу куни Литва Президенти Алгирдас Бразаускас Урганчдан ўз ватанига жўнаб кетди.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ҚАРОРИ

АБДУЛҲАМИД СУЛАЙМОН ЎҒЛИ — ЧЎЛПОН ТАВАЛЛУДИНИНГ 100 ЙИЛЛИГИНИ НИШОНЛАШ ТЎҒРИСИДА

Атоқли ўзбек ёзувчиси ва жамоат арбоби Абдулҳамид Сулаймон ўғли — Чўлпоннинг Узбекистон маданияти ва адабиёти тараққиётига қўшган беқиёс ҳиссаси ва келажак авлодларга ўрнак бўлувчи фуқаролик жасоратини инобатга олиб ҳамда унинг адабий меросини халқимизга тўла етказиш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси ҚАРОР ҚИЛАДИ:

1. Узбекистон Республикаси Маданият ишлари вазирлиги, Ёзувчилар уюшмаси ва республика «Маънавият ва маърифат» жамоатчилик марказининг Абдулҳамид Сулаймон ўғли — Чўлпон таваллудининг 100 йиллигини 1997 йилда мамлакатимизда кенг миқёсда нишонлаш ҳақидаги таклифи қабул қилинсин.

Ушбу санага тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш бўйича республика ташкилий қўмитаси тузилсин.

Ташкилий қўмита тегишли вазирликлар, ҳокимликлар, идоралар ва жамоат ташкилотлари билан биргаликда бир ой муддатда ўз тадбирларини ишлаб чиқсин ва уни амалга оширишга киришсин.

2. Узбекистон Республикаси Фанлар академиясига:

Адибнинг 100 йиллиги муносабати билан «Шарқ халқларининг миллий уйғониши ва Чўлпон ижоди» мавзуида симпозиум ўтказиш,

1997—2000 йиллар давомида адибнинг «Тўла асарлар тўплами»ни тайёрлаш ва чоп этиш топширилсин.

3. Андижон вилояти ҳокимлиги Узбекистон Ёзувчилар уюшмаси ва республика «Маънавият ва маърифат» жамоатчилик маркази билан биргаликда 1997 йил ноябрь ойида Андижон шаҳрида Абдулҳамид Чўлпоннинг юбилей кечасини тайёрласин ва ўтказсин.

4. Узбекистон Республикаси Маданият ишлари вазирлигига Абдулҳамид Чўлпон асарлари асосида театр спектакллари ва адиб ҳақида адабий-бадиий композиция яратиш вазифаси юклатилсин.

5. Узбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитаси Абдулҳамид Чўлпоннинг асарларини, у ҳақидаги хотиралар тўплами, рисолалар ва плакатларни юбилейга нашр этишни режалаштирсин.

6. Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари Абдулҳамид Чўлпон юбилейини кенг нишонлаш юзасидан тадбирлар ишлаб чиқиб, амалга оширсинлар.

7. Узбекистон Республикаси Маданият ишлари вазирлиги ва Андижон вилояти ҳокимлигига тегишли идоралар ва ижодий уюшмалар билан биргаликда маҳаллий бюджет ва ҳомийлик маблағлари ҳисобидан Андижон шаҳрида Абдулҳамид Чўлпон боғини яратиш, у ерда адибга ёдгорлик ўрнатиш ҳамда адиб яшаган ҳовлида унинг уй-музейини ташкил этиш топширилсин.

8. Узбекистон Республикаси Алоқа вазирлиги Марказий банк ҳузуридаги махсус ишлаб чиқариш корхонаси ва «Шарқ» концерни билан биргаликда Абдулҳамид Сулаймон ўғли — Чўлпон сиймоси акс эттирилган почта маркалари, конвертлар ва откриткалар чиқарсин.

9. «Узбеккино» давлат-акциядорлик компанияси Вазирлар Маҳкамасининг 1996 йил 12 июлдаги 247-сон қарорига мувофиқ фильмлар яратиш учун ажратиладиган маблағлар ҳисобидан Абдулҳамид Чўлпон ҳаёти ва ижоди ҳақида ҳужжатли фильм яратсин.

10. «Узтелерадио» компанияси ва бошқа оммавий ахборот воситаларига Абдулҳамид Чўлпоннинг ўзбек халқи маданияти ривожига қўшган ҳиссаси аҳамиятини кенг ёритиш, унинг ҳаёти ва фаолияти ҳақида туркум кўрсатувлар тайёрлаш ҳамда адиб асарлари асосида теле ва видеофильмлар яратиш топширилсин.

11. Узбекистон Республикаси Молия вазирлиги Абдулҳамид Чўлпон юбилейини ўтказиш ҳаражатларини республика бюджетидан қопласин.

12. Ушбу қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари А. Азизхўжаев зиммасига юклансин.

**Вазирлар Маҳкамасининг раиси
И. КАРИМОВ.
Тошкент шаҳри,
1997 йил 21 февраль.**

«ҚАМОЛОТ» БОҒЛАРИ

Юртимизда баҳор нафаси сезилмоқда. Одамлар кўклам ташвишларини ўйлай бошлашди. Бу йил баҳорда «Қамолот» жамғармаси ташкил топганига бир йил тўлади. Ана шу сана олдидан ўлкамиз ёшлари мевали ва манзарали, иморатбоп ниҳоллар экиб, боғ-роғлар, истироҳатгоҳлар яратишга бел боғлашди.Улар бу шунчаки одатдаги «компания»чилик эмас, балки умид билан экилган ҳар бир новда, ниҳолни меҳр, пешона тери билан парвариш қиламиз, деб аҳд қилишган.

Газетамизнинг иккинчи саҳифасида ўлкамизни боғларга буркашдек хайрли тадбирларга бел боғлаган «Қамолот»чилар ҳақида ўқишингиз мумкин.

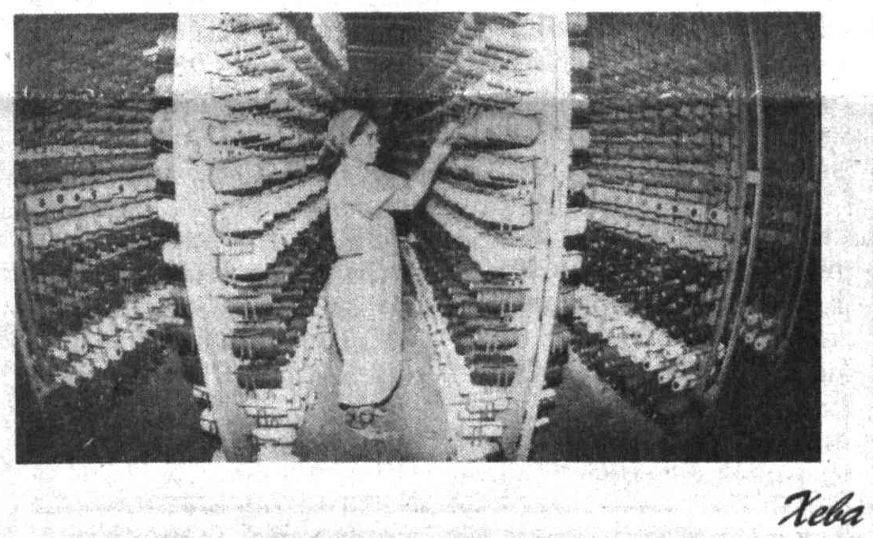

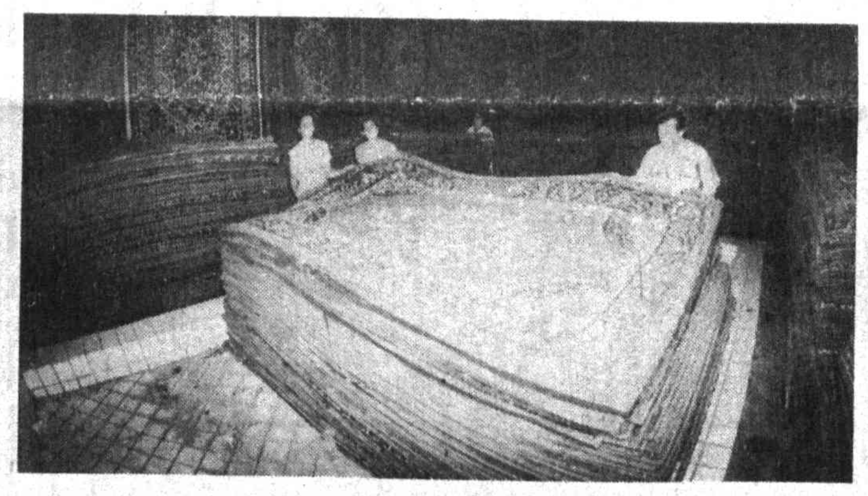

Хева гиламлари — хонадонимиз кўрки

ЁШЛАР МАТБУОТИ МУАММОЛАРИ

Ўзбекистон Ресапубликаси ёшларининг «Камолот» жамғармаси ҳамда Германиянинг Конрад Аденауэр жамғармаси ҳамкорликда ўтказган давра суҳбати «Оммавий-ахборот воситаларини демократлаштириш ва ёшлар муаммолари» мавзуида борди. Кўпларимиз учун одатий тусга айланган зерикарли ва ўта расмий баҳсу мунозаралардан фарқли уларoқ ушбу давра суҳбати жонли мулоқот, вужудга келган муаммоларни пухта ўрганиш, уларни чинакамига енг шимариб бартараф этиш кайфиятида кечди.

— Бугунги кунда ёшлар матбуотида ёритилаётган мақолалар йигит-қизларимиз эътиборини ўзига жалб эта олаяптими? Назаримда, матбуот ҳозирги замон ўқувчисининг талабига тўла жавоб бераолмаяпти, — деди сўзга чиққан «Камолот» жамғармаси бошқаруви раиси Ҳотам АБДУРАИМОВ, — Нима учундир газеталарда танқидий мақолалар кам? Борлари ҳам жуда юзаки, кўтарилган мавзу чуқур таҳлил қилинмаган, муаммоларнинг туб илдизи очиб берилмаган.

«Журналистнинг касбига доир фаолиятини ҳимоя қилиш тўғрисида»ги Қонун кучга кирса оммавий ахборот воситалари ходимлари учун кенг имкониятлар яратилади. У журналистлар учун ўзига хос дастуруламал бўлиб хизмат қилмоғи лозим. Уларнинг қаламлари янада ўткир, кўтариб чиқаётган муаммолари ниҳоятда долзарб бўлишини мазкур қонун таъминлайди. Бу борада айниқса ёш журналистларимизнинг қадамлари дадилроқ ва қатъийроқ бўлиши керак.

Вячеслав ИВАНОВ, «Молодежь Узбекистана» газетасининг бош муҳаррири:

— Журналистлар нима учун яхши ёзаолмаяптилар, қабилидаги таъна-дашномларга менимча энди барҳам бериладиган бўлди. Сабаби, Журналистларнинг касбига доир фаолиятини ҳимоя қилишга оид қонун кучга кирса ҳар қандай кўнгилсиз ҳолатларга чек қўяди деб ўйлайман. Унга кўра давлат органлари фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари, жамоат бирлашмалари, корхона, муассаса ва ташкилотларнинг мансабдор шахслари ахборот беришдан бўйин товлаганлик, журналистнинг сўров билан мурожаат қилиш ва зарур ахборотни олиш ҳуқуқини бузганлик, тазйиқ ўтказганлик, унинг касбига доир фаолиятига аралашганлик учун жавобгарликка тортилишлари керак. Шунингдек, қонун лойиҳаси журналистнинг ҳуқуқлари ва мажбуриятларини қатъий белгилаб берганлиги билан аҳамиятлидир.

Юқорида ёшлар матбуоти тўғрисида анча мунозарали гаплар айтилди, мени бир савол ўйга толдиради. Ёшлар бугун ўзлари истаган гапни айта оляптиларми? Шу ўринда биз — матбуот ходимлари, журналистлар уларнинг уй-ташвишлари, қийнаётган муаммоларини тўла-тўкис ёрита олмаяпмиз. Буни очиқ тан олиш керак.

Эркин АБДУРАҲМОНОВ, «Ёш куч» журналининг бош муҳаррири:

— Ёшлар муаммоси ва унинг матбуотда ўз аксини топиши албатта бир-бири билан чамбарчас боғлиқдир. Энди-чи, жамиятимиз тараққиётида матбуот таъсир кўрсатяптими? Бугунги матбуотни демократлаштириш, савиясини оширишдек муҳим жараёнда энг аввало журналистнинг ўзи тарбияланган, ўз ҳуқуқ ва бурчларини, бутун масъулиятини тўла таниган ҳамда ҳис этадиган бўлмоғи зарур.

Яна бир масала, бугун кўпгина даврий нашрлар муштарийларимиз қўлига ўз вақтида етиб бормаяпти. Бу эса матбуотнинг таъсир кучини камайтиради, нуфузини туширади. Ўзбекистон Республикасининг яқиндагина эълон қилинган «Журналистнинг касбига доир фаолиятини ҳимоя қилиш тўғрисида»ги қонун лойиҳасини катта қизиқиш билан ўқиб чиқдик. Агар у кучга кирса фаолиятимиз билан боғлик, ҳолда юзага келадиган муносабатларни тартибга солувчи, бизга ҳуқуқий ва ижтимоий кафолатлар бериш билан бирга касбга доир фаолиятни ҳимоя қиладиган ҳужжат бўлади.

Мавжуда ТУРСУНОВА, Ўзбекистон телевидениесининг «Ёшлик» таҳририяти катта муҳаррири:

— Ёшлар муаммолари ва матбуотни демократлаштириш хусусида баҳс-мунозаралар кетар экан, шуни айтиш лозимки, тележурналистлар бошқа турдаги оммавий ахборот воситаларида меҳнат қилувчи ҳамкасбларига нисбатан масъулиятни анча ҳис этмоқлари лозим. Сабаби ҳозир ёшлар газета-журналларни танлаб, саралаб ўқишса, телевидение барча хонадонга тўғридан-тўғри кириб боради. У ҳаёт тарзимизнинг ажралмас қисмига айланиб қолди. Шундай экан биз тележурналистлар ҳам елкамиздаги масъулиятни ҳис қилишимиз шарт деб ўйлайман.

Ҳожиакбар ШАЙХОВ, «Сирли олам», «Қалб кўзи» нашрларининг Бош муҳаррири:

— Кўтарилган муаммоларни ҳал қилишнинг аллақачон вақти етган. Журналистиканинг андозага тушиб қолгани табиийдир. Чунки 70 йил мабайнида унга нисбатан тазйиқ, назорат кучли эди. Шукрки, у кунлар ўтди. Ўша пайтда битта газета очиш учун Москвадан рухсат олиш керак эди. Фикримча, бугунги матбуотимиз воқеа-ҳодисаларни холисона, объектив ёритиши керак. Ҳар бир газета-журнал ўз соҳасида мутахассислигига чуқурроқ кириб бориши керак.

Ёшларимиз маърифати, маънавиятини юксалтириш мақсадида «Камолот» жамғармаси қошида илмни тарғиб қилувчи, фан-техника, замонавий компьютер техникасига оид журнал очиш керак.

Файзулла МЎМИНОВ, Тошкент Давлат университети халқаро журналистика кафедраси мудири, филология фанлари доктори:

— Мазкур учрашувнинг ташкил этилгани жуда кўнгилдаги гап бўлди. Энди кадрлар масаласига келганда биз нуқул бир саволни эшитамиз: «Нима учун журналистлар ёзолмаяпти?» Халқ истеъдодсиз бўлмайди, ҳар бир газетанинг жуда яхши қаламга эга бўлган ўз журналистлари бор. Хўш, унда нима учун яхши мақолалар кам? Бунинг илдизини мактабдан изласак тўғрироқ бўларди. Болаларни адабиёт, чет тилларни, айниқса инглиз тилига пухта ўргатиш керак. Компьютер техникасини ҳозир моҳир журналистларимиз билишмайди. Дунёнинг кўпгина мамлакатларида икки дақиқа ичида ахборот юборилади. Бизнинг ёш журналистларимиз бунга тайёрми? Журналистлар етиштириб берувчи олий ўқув юртларининг моддий-техник базасини яхши аҳволда деб бўлмайди. Қолаверса, талабаларни адабиёт билан таъминлаш масаласи жиддий эътиборни талаб қилади.

Вольфган ШРАЙБЕР, Конрад Аденауэр жамғармасининг минтақавий вакили:

— Бугунги йиғилиш менда катта таассурот қолдирди. Сабаби сизлар ўз Ватанингиз тараққиётига, эртанги кунига, келажаги ҳисобланмиш ёшларнинг ҳаётига бефарқ қараб туролмаяпсизлар. Юртингиз ёшлари серғайратлилиги, меҳнатсеварлиги, илмга чанқоқлиги, тиришқоқлиги билан менда катта таассурот уйғотди. Ўйлайманки бундай ёшлар билан Узбекистоннинг келажаги буюк бўлади. Ўзбек матбуотининг юқоридаги камчиликларга келсак, бу ўтиш даврининг муаммолари.

Давра суҳбатида мазкур долзарб соҳадаги барча муаммоларни нашрлар жамоалари ва муассислар биргаликда, ҳамжиҳатликда ҳал қилиш зарур, деган фикрга келинди. Бундай учрашувларни тез-тез ўтказиб туриш ҳақида билдирилган таклифлар «Камолот» жамғармаси бошқаруви раҳбарлари томонидан маъқулланди.

**Назокат УСМОНОВА,
«Туркистон» мухбири.**

ТИНЧЛИК ЎРНАТИШ ИМКОНИ

Яқин Шарқдаги аҳвол хусусида

Исроилнинг Демуна реактори атрофида хавфли вазият вужудга келди. Миср Араб Республикаси ташқи ишлар вазири Амр Муса, Исроилнинг Демунадаги Ядровий реакторидан атмосферага радиоктив модда сизиб чиққани боис, Миср у ердан олинган маълумотлар асосида ўз вақтида тегишли қарор қабул қилиш учун вазиятни илмий ва дипломатик каналлар орқали диққат билан кузатиб турганлигини айтди. Айни чоғда Миср ташқи ишлар вазирининг маъсул вакили Миср минтақадаги бирор давлат ядровий устунликка эришишига бефарқ қарамаслигини таъкидлади. Мазкур минтақадаги давлатларнинг илтимосларига кўра, Миср ташқи ишлар вазирлигининг қуролсизланиш бошқармаси мудири, элчи Маҳмуд Карим қуйидагиларни таъкидлади: — Миср ўзининг Исроил билан чегарадош зоналаридаги ер ости ва ер усти сувларидан Миср атом энергетикаси мутахассислари олган ўлчов натижаларини кузатиб боряпти; Мисрнинг радиоактив нурланиш масалалари билан шуғулланувчи миллий тармоқлари ўта юқори савияда актив фаолият кўрсатаяпти; Миср ўз президенти Ҳусний Муборакнинг Яқин Шарқни оммавий қирғин қуролларидан ҳоли минтақага айлантириш ҳақидаги таклифини барча халқаро анжуманларда ўртага ташлашга ҳаракат қилиб келмоқда; Исроилнинг ядровий қуроллардан воз кечиши ва минтақада тўлиқ тинчлик ўрнатишга эришишга ундаш мақсадида Миср халқаро миқёсдаги алоқаларини давом эттирмоқда; Миср бир давлатнинг иккинчи давлат ҳисобига ядровий устунликка эришишини асло хоҳламайди, чунки бу нарса тинчликка хавф-хатар туғдириши билан бирга, унинг тўлақонли бўлишига халал беради.

Миср ташқи ишлар вазири Исроил Бош вазири Натаняхунинг мамлакат парламентида сўзлаган нутқини ўта жумбоқларга бой баёнот деб таърифлади. Исроил бош вазири тинчлик ҳақида, қўшни давлатлар билан яхши алоқада бўлиш ҳақида гапирганлигини, лекин унинг гаплари деярли илмоқли ва жумбоқли сўзлардан иборат бўлганлигини айтди. Бу эса ўз ўрнида жумбоқларга жумбоқ қўшганлигидан далолат беради. Бу Исроил давлати мавқеи мураккаблашганини кўрсатадики, бундай аҳвол минтақада тинчлик ўрнатиш жараёнига салбий таъсир этиши мумкин Миср ташқи ишлар вазири Исроилни араб давлатлари билан олиб борилаётган музокаралар олдинга юришини истаса, тинчлик эвазига босиб олинган ерларни қайтариб бериш сиёсатини ўтказишга чақирди. Исроилда Жўлон тепаликлари ва Қуддус шаҳридан воз кечмасликни, босиб олинган араб ерларида янги яҳудий манзилгоҳларини барпо этиш режаларини янги ҳукумат дастурига киритилган. Бу хилдаги шартларнинг қўйилиши тинчлик йўлидаги музокараларни қайта давом эттириш учун бир айрим тўсиқлар келтириб чиқармоқда. Миср ҳукумати Европа давлатларидан Исроилни Мадрид кенгашида (1991 йил, октябрь)келишилган «Тинчлик эвазига ер» аҳдномасига амал қилишга чақиришларини сўради. Чунки Европа давлатлари Яқин Шарқдаги барқарор тинчлик ўрнатилишидан бевосита манфаатдорлар. Нафақат Европа мамлакатлари, балки бутун дунё мамлакатлари Яқин Шарқда тинчлик барқарор бўлишини истайдилар.

**Камолиддин
АЛИОХУНОВ,
ТошДУ талабаси**

Маънавият — қалбим қуёши

КИТОБ БОЗОРИ ҚАЙДАДИР

Яқинда кичик бизнес билан шуғулланаётган, мазкур йўналишда озми-кўпми натижаларга эришган, чўнтаги ҳам хиёл бўлса-да, «семириб» қолган дўстимиз биз— икки нафар «ўртаҳол» зиёлини пойтахт бўйлаб айлантирди. Учовлон тадбиркор жўрамизнинг яп-янги «Нексия» русумли машинасида хусусий ошхоналардан бирида бўлдик. Кейин аллақандай иш билан «Чилонзор» савдо марказига бордик. Савдо маркази биноси олдида кичкинагина бозор: минг хил майда-чуйда, мева-чева, савзавот сотилмоқда. Бозорчанинг бир чеккасида китоб растаси бор экан. Бизларнинг нигоҳимиз қандай китобларни қидирганини шарҳлаб ўтирмайину тижоратчи дўстимизнинг кўзи собиқ «Қизил империя»нинг яккаҳокимларидан бирининг машҳур бир қўшиқчи аёл билан ишқий муносабатлари ҳақидаги китобга тушди. Китоб аввал чет элда чоп этилиб, Ҳамдўстлик мамлакатларидан бирининг пойтахтида русчага ўгирилган экан. Нархи 400 сўм. Тўғрисини айтганда маошга яшайдиган зиёлилар учун бу нарх сал бўлса-да «вазн»лироқ эди. Тижоратчи дўстимиз эса чўнтагидан бир тахлам, бели букилмаган юзталик пулларни чиқариб, китоб сотувчига 12 дона юз сўм берди. Ўша китобдан ўзига ва бизларга харид қилди!

Машинада кетаётиб беихтиёр:

— Бир китоб 400 сўм-а! — деб юбордим.

— Мен ҳозир сени кичкинагина бир китоб бозорига олиб бораман деди жўрам. — Оғзинг очилиб қолади!

Узимча қаерга олиб боришини чамалаб кўрдим. «Шарқ» нашриёт-матбаа концерни ҳузурида очилган «Шарқ зиёкори» номли замонавий китоб дўконига олиб борармикан? Чунки яқиндагина очилган бу дўконда китоб савдоси ҳавас қилгулик даражада ташкил этилганини кўрдик. У ерда Абдула Қодирий, Чўлпон, бугунги кун пешқадам ёзувчилари романларини 50, 60, 70 сўмга бемалол харид қилиш мумкин. Муқовалари бежирим, силлиқ қилиб ишланган.

Тижоратчи дўстим билан биз «Тошкент» меҳмонхонасидан марказий универмагга ерости ўтиш йўлагига тушдик. Ана, буни китоб бозори деса бўлади. 4 та жойда китоб расталари ёйилган. Дўстим биринчи навбатда бизни луғатлар сотилаётган растага бошлаб борди. Аввало «Русча-японча луғат» нинг баҳосини сўради.

— 14 минг сўм! — деди сотувчи йигит бамайлихотир. Бу луғат 2 жилдан иборат экан. Сўнгра бир жилдли «Русча-форсча луғат»нинг нархи билан қизиқдик.

— 13 минг сўм!

— Битта оберайми? —деди тижоратчи дўстим.

Шунда ёнимизда ерости йўлагининг «Мовий гумбазлар» кафеси томонига чиқадиган томонида китоб сотаётган киши бизни имлади.

— Мен сиз сўраган «Русча-форсча луғат»ни 6 минг сўмга бераман. Олинглар! Мана, «Юрак-қон томирлари хирургияси» бор. У растада 5 минг, Мен икки баробар арзонига бераман!

Хуллас, бу ердаги баҳоларни кўриб бошим айланиб кетди. Сотувчидан:

— Шунча қиммат китобларни харид қилишяптими? - деб сўради.

— Харид қилишади. — деди у.

Озгина вақт китоб савдосини томоша қилдим. Баҳосига қарамай харид қилишяпти. Айниқса, тиббиёт, халқ табобатига оид китобларни харид қилишмоқда. Жерар де Вильенинг изқувар Малко ҳақидаги «SAS» туркумининг бозори чаққон.

Пойтахтга хизмат сафаримдан сўнг туманларда китоб савдосининг аҳволи билан қизиқдим. Қорақалпоғистон жанубидаги энг йирик китоб магазинларидан бири Беруний шаҳрида эди. Дўкон мудири Халилла Болтабоевнинг ўзи ҳам ҳикоялар машқ қилар, ундан хориждаги китоб магазинларига чиққан янги китобларгача топиш мумкин эди. Борсам, катта магазин тижорат магазинига айлантирилибди. У ерда асосан юқори нархда кийим-бош, замонавий ускуна ҳамда жиҳозлар сотилмоқда. Магазиннинг бир бурчагидагина китоб сотилмоқда.

— Китоб савдоси бир пайтлари бўлган ҳажмга нисбатан кам — дейди Халила Болтабоев. — Илгари бизнинг дўкон шаҳар матлубот жамияти нақд пул тушуминнинг бир қисмини бажарар эди. Энди кунига бир-икки харидор чиқса, чиқади. Бўлмаса, йўқ. Олдин дўконимизда қандай навбат бўлганини ўз кўзингиз билан кўргансиз. Китоб савдоси вақти келиб яна биринчи даражали бўлишига ишонаман!

Китобни офтобга қиёслашади. Қуёш ўз нурлари билан ўсимликлар оламида «фотосинтез» яъни» тасвиртўқима» жараёнини амалга оширади. Агар қуёш нурлари бўлмаганида буғдой ўсмас эди. Минг хил мева, сабзавот, полиз маҳсулотларини эса тасаввур ҳам қилиб бўлмасди. Китобдаги зиё, нур, маънавий шуълани ҳам қуёш нурига ўхшатиш мумкин. Уларсиз жамиятимизнинг маънавий-маърифий турмуши ўта ғариб бўлиб қолган бўлур эди.

Бугун биз кибернетика асрида яшамоқдамиз. Ишлаб чиқариш, фан ва бошқа тармоқларни компьютерлар эгалламоқда. Шунга қарамасдан китобнинг ўрнини ҳеч нарса боса олмайди. Аммо бозор иқтисоди шарт-шароитларидан келиб чиқиб, босма нашрларининг таннархи ошиб кетмоқда. Бир мисол: яқинда бир дўстимиз кичкинагина бир китобча чоп эттирмоқчи эканини айтди. Уни бир босмахона баҳо белгиловчисининг олдига олиб бордим. 80 бетли оддий китобчанинг бир донаси босмахона сарф—ҳаражатлари билан 102 сўмданга тўғри келди. Баҳо белгиловчи:

— Мен бу ердан ташқари илмий нашриётлардан бирида ҳам ишлайман. У ерда ҳозир мен белгилаб берган баҳо 3 баравар юқори бўларди! - деди. Бу ҳали нашриёт харажатларини ҳисобга олмаганда. Демак, оддийгина китобчанинг таннархи ўша тижоратчи дўстимиз олиб берган китобдан ҳам қимматга тушмоқда!

Биз келажаги буюк жамият барпо этмоқдамиз. Бу жараёнда китобнинг ўрни алоҳидадир. Шундай экан, китоблар нархини арзонлаштириш, халқнинг китоб харид қилиш қобилиятини кескин ошириш даркор. Шукроналар бўлсинким, ғалла ҳамда нефть мустақиллигига эришмоқдамиз. Бора-бора қоғоз қарамлигидан ҳам халос бўлсак, маънавиятимиз равнақи учун кенг уфқлар очилар эди.

Иншооллоҳ, шундай кунлар келишига ишонамиз. Зеро, халқ учун нон ҳам, тижорат ҳам, китоб ҳам ҳаво-ю сувдек зарур.

**Янгибой ҚЎЧҚОРОВ,
«Туркистон» шарҳловчиси.**

УМИД БИЛАН ЭКИЛГАН НИҲОЛ...

Қадим Самарқанд ўзининг етти иқлимга маълум боғлари, олмаю-анжирлари, тиниқ чашмалари билан машҳур. Амир Темур замонида шамолгўй тупроқларда, зилол булоқлар бўйида тажрибали боғбонлар боғлар барпо этишган. Бу ишларда асосан ёшлар, навкарлар қатнашган. Зарафшон воҳасининг қадимул айёмдан қолган удумларидан бири ҳам ҳут кириши билан кўчат экиш, боғларни парваришлаш, ниҳолларни кўпайтириш бўлган. Кўклам кириши билан боғларга майин саболар эсиши, атиргулнинг хушбўй ҳиди, ариқчалардаги зилол сувнинг шарқираши, яшиллик... мўъжиза эмасми?! Бу — тонг мисоли инсон кайфиятини чоғ этади, умрини узайтиради, ҳаётга муҳаббатини оширади.

Вилоят «Камолот» жамғармаси унинг туман ва шаҳарлардаги бўлимлари, ёшлар юртимизни боғ-роғларга буркаш, гулзорлар барпо этиш, кўкаламзорлаштириш, ишларида фаол қатнашиш ташаббуси билан чиқдилар. Биргина самарқандлик фидойи ёшлар меҳнати билан Чўпонотада Наврўз, Самарқанд туманида ёшлик боғлари, шаҳарда Университет ҳиёбони, Кўксарой майдони барпо этилиб, ажиб манзара кашф этди.

Кўҳак тепаликларида Богимайдон, Боғибаланд боғлари, Оҳалик тоғлари боғларида Темур боғлари қайта тикланиб, ёш ниҳоллар экилди.

Шаҳар ва қишлоқларимизни гўзалликка буркаш ўзимизнинг қўлимизда. Бугун эккан ҳар бир кўчатимиз вақти келиб бўй кўрсатиб, юртимиз узра ажиб манзара кашф этиши, улкан боғлар барпо бўлишига замин яратиши мумкин. Келажак авлодларимиз биз яратган боғлардан баҳраманд бўлса, дунё халқлари юртимизга чирой бахш этиб турган ям-яшил боғларга ҳавас билан қараша, ҳазрат Бобур таърифлаб кетган боғлар яна қайтадан жамол кўрсатса не ажаб.

Шундай экан, биз — ёшлар аждодларимизнинг боғ барпо қилишдек эзгу анъаналарини давом эттиришимиз керак. Мактабларда, ўқув даргоҳларида, оромгоҳларда кўчат экиш, ободонлаштириш ишларига масъулият билан ёндашайлик. Жойлардаги ёшлар ташкилотлари ана шундай ишларга раҳнамолик қилишлари зарур.

Самарқанд вилояти «Камолот» ёшлар жамғармаси соҳибқирон Амир Темур боғларини тиклашга ҳисса қўшиш ниятида кўчат ўтқазиш ташаббуси билан чиқди. Бу ишларда жамғарманинг вилоят, шаҳар ва туманлардаги бўлимлари фаол иштирок этишади.

Халқимизда «Яхшидан боғ қолар» деган нақл бор. Истаймизки, республикамизнинг барча вилоятларидаги ёшлар ташкилотлари самарқандлик ёшларнинг хайрли ташаббусини қўллаб-қувватлашади. Юртимизни обод ва кўркам қилиш тадбиридан четда қолмайлик, азиз ёшлар!

Ш. НАСРИДДИНОВ,
«Камолот» жамғармаси Самарқанд вилоят бўлими раиси

ФАРҒОНА БОҒЛАРИ ШУҲРАТИ

Фарғона водийси, жумладан Фарғона вилояти қадимдан кўҳна Турон заминининг обод ва гўзал ўлкаларидан бири бўлиб келган. Одамларининг хушфеъллиги, меҳмондўстлиги, табиатининг гўзаллиги, минг дардга даво бўладиган ширин-шакар мевалари билан барчани лол қолдирган.

Яқинда бўлиб ўтган халқ депутатлари вилоят кенгашининг навбатдан ташқари сессиясида Президентимиз И. Каримов сўзлаган нутқларида, барча соҳаларда эришилган ютуқларимизни айтиш билан бирга, йўл қўйилган камчиликларнинг туб сабабларини ва уларни бартараф этиш йўлларини батафсил таҳлил қилиб бердилар.

Вилоятимизнинг барча меҳнаткашлари сингари «Камолот» жамғармаси бўлимлари, жамоатчилик марказлари, ёшларимиз бундан хулоса чиқармоқдалар, келгуси ишларнинг чора-тадбирларини белгиламоқдалар. Чунки, сессиядаги нутқда Президентимиз ёш йигит-қизлар билан ишлаш, иқтидорли, билимдон, интилувчан, тадбиркор ёшларни масъулиятли лавозимларга тавсия этиш юзасидан изчил иш олиб бориш зарурлигига алоҳида эътибор бердилар. Бу ғамхўрликка жавобан ёшларимиз, вилоятимиз иқтисодий, ижтимоий— маънавий ҳаётининг барча жабҳаларида фаол иштирок этишга ҳаракат қилмоқдалар.

Жамғарманинг Қўқон, Фарғона шаҳар, Бешарик, Қува, Риштон, Боғдод туманлари бўлимлари «Наврўз» байрами шарафига умумхалқ ҳашарларини ташкил этиш, ободонлаштириш, кўкаламзорлаштириш, мева ва манзарали дархтлар экиш ташаббуси билан чиқдилар. Бу ташаббус «Камолот» жамғармаси вилоят бўлими раёсат йиғилишида маъқулланди ва барча туман, шаҳар бўлимлари, жамоатчилик марказлари томонидан қизғин қўллаб-қувватланди.

Ҳозирда ҳар бир ўқув юртида, жамоа хўжалигида, ишлаб чиқариш корхонасида, махаллаларда экиладиган мевали ва манзарали дараҳтлар учун майдонлар тайёрланмоқда.

Вилоятимизда аҳолининг зичлиги, хусусий уй-жойлар қурилиш кенгайиб бораётганлигини ҳисобга олган ҳолда бизнинг шароитимизда асосий қурилиш маҳсулоти ҳисобланган ёғочни етказиш учун терак экишга алоҳида эътибор берилмоқда.

«Наврўз» байрамига тайёргарлик давомида ушбу хайрли тадбирларда вилоятимизнинг 500 мингдан ортиқ ёшлари иштирок этиши мўлжалланмоқда. Улар томонидан маҳаллаларда, йўл бўйларида ва ўқув юртлари ҳудудларида, янгидан ташкил қилинаётган хусусий томорқаларда, янги боғларни яратишда 300 минг туп мевали дарахтлар, икки миллион туп терак кўчатлари ва ўн миллиондан ортиқ терак қаламчалари экилиши режалаштирилмоқда.

Бу ишлар миришкор деҳқонлар, кекса боғбонлар маслаҳатлари ва йўл-йўриқларига таянган ҳолда амалга оширилади.

Ёшларимизнинг ,бу ташаббуси маҳаллий ҳокимликлар, ташкилот, муассаса, хўжаликлар раҳбарлари томонидан қўллаб-кувватланмоқда ва уларни амалга ошириш учун яқиндан ёрдам берилмоқда.

А. МИРСАЛИМОВ.
«Камолот» жамғармаси Фарғона вилояти бўлими раиси

ТАШАББУСГА ҚЎШҚАНОТ

Ўлкамизга баҳор нафаси, иссиқ кунлар эпкини эсиб қолгани рост бўлсин! Негаки, бу илиқлик ёшлар қалби, шуурига ўзгача бир ҳарорат бахш этмоқда. Республика ёшларининг «Камолот» жамғармаси Хоразм вилояти бўлими хайрли бир ишга қўл урди.

Баҳор мавсумида бир кун ҳам кечикмасдан ҳар бир ёш 10 тадан кўчат экиш, уларни парваришлаш ташаббусини илгари суришди. Айни кунларда жамғарманинг вилоят бўлими 477 минг 500 нафар йигит-қизни ўз атрофига бирлаштирган.

Шуниси диққатга сазоворки вилоят аҳолисининг 37 фоизини ёшлар ташкил қилади. Агар ҳар қайси ёш 5 тадан мевали ва 5 тадан манзарали дарахт кўчати ўтказишганда улар томонидан жами 4миллион 775 минг ниҳолни ўстириш имконияти туғилади.Ваҳоланки, бу йил воҳада 18 миллион туп кўчат экиш мўлжалланяпти.

Тўғри, вилоятнинг ўзига хос оғир иқлим шароити бор. Экилган кўчатлар шўрхок тупроққа мослаша олмай нобуд бўлиши мумкин. Лекин астойдил парвариш қилинса, кўзланган натижаларга эришиш мумкин. Вилоят ёшлари экилган кўчатларни кейинги парвариш ишларини ҳам олиб боришга азму қарор қилишган.

Шу кунларда жамғарманинг шаҳар, туман бўлимлари, жамоатчилик марказлари бу ташаббусни астойдил қўллаб-қувватлаб, 10 тадан кўчат ўтқазиш тайёргарлигини бошлаб юборишган.

Д. БЕКЖОНОВА,

ТЕРАКЗОРЛАР БЎЙ КЎРСАТСИН

Тупроқли йўл ёқасига экилган тераклар шарофатидан ёзнинг энг жазирамасида ҳам йўлдан чанг кўтарилмайди, негадир тупроқ нам тортиб туради. Теракзорда бир мириқиб ухласангиз, 6 ой тетик юраркансиз. Ҳавони мусаффо қилишда теракка етадиган дарахт йўқ. Фақат бугина эмас, теракзор шамолни тўсади, келгусида ёғоч-тахтага бўлган эҳтиёжни қоплайди, ўз-ўзидан кўпайиб, катта фойда келтиради.

«Камолот» жамғармаси Тошкент вилоят бўлими ташаббуси билан Бўка, Юқори Чирчиқ, Ўрта Чирчиқ, Чиноз, Оҳангарон, Бекобод, Паркент, Пискент, Қуйи Чирчиқ туманлари ҳокимликлари ёшлар учун экин майдонлари ажратиб беришди. Бу йил шу жойларга сабзавот, баъзи майдонларга буғдой экилди. Айрим ерлар пахта етиштиришга ҳозирлаб қўйилди. Ёшлар ўз куч-қувватини, нимага қодирликларини кўрсатишга тайёр.

«Камолот» жамғармаси Тошкент вилоят бўлимида ҳокимликлар томонидан ажратилган ерларда теракзорлар, мевали боғлар ташкил этиш борасида мулоқот ўтказилди. Кўпчилик бу ташаббусни маъқуллаб, дарахт кўчатларини танлаб-танлаб, энг яхши навларини топиб экишга келишиб олдилар. Масалан, теракнинг ўзбекона «кўк», «оқ» хиллари, тик ўсувчи «илон» ва Калифорния навларидан топиб,қаламчалар ясаш кераклиги айтилди. Маълумки, «илон» ва Калифорния навлари жуда тез ривож олади. Бунинг учун ер «бақувват» бўлиши керак. Зироатчиларнинг таъкидлашича, терак экишдан аввал ерга ҳар гектари учун 40 тонна ўғит солиш лозим. Кейин, суғориш тармоқлари, ариқ, зовур, эгатлар қазиб мавсумга шайлаб қўйилиши керак.

Боғлар учун эса ўрикнинг эрта пишар «Довпизак», меваси тўкилиб кетмайдиган «Самарқанд» навлари, гилоснинг энг яхши хиллари танлаб ўтқазилса, келажакда самарага эришиш мумкин. Демак, ҳар бир тумандаги «Камолот» жамғармаси вакиллари тегишли вазифалар олишди. Шунингдек, теракларни майдон четларига, ариқ, зовурлар бўйига қадаб чиқишга, экилган дарахтларни назоратсиз қолдирмасликка ҳам эътибор бериш зарурлиги ҳақида фикр юритилди.

Янгийўл шаҳар ҳокимлиги эса шаҳар марказидаги Алишер Навоий номли истироҳат боғини ёшларнинг «Камолот» жамғармаси тасарруфига берди. Айни чоғда, бу боғдаги қуриб қолган, бесўнақай ўсган дарахтлар кесиб ташланди. Ўрнига манзарали ва мевали дарахтлар экиш мўлжалланмоқда. Боғни баҳор мавсумигача тўлиқ таъмирлаш, ўйин мосламаларини созлаш, теннис майдончаси барпо этиш ишлари жадал йўлга қўйилган.

«Ёшлик»дам олиш марказида ҳам кўкаламзорлаштиришга пухта тайёргарлик кўрилмоқда.

Хуллас, «Камолот» жамғармаси Тошкент вилояти бўлимида терак, мевали дарахтларни ўтқазишга катта эътибор қаратилган.

— Бу йил ўтқазиладиган дарахт камида уч-тўрт йилда мевага киради ёки 10—15 йилда ёғочбоп бўлиб етишади, шунинг учун экиш мавсумига панжа орасидан қарамаслигимиз керак, — дейди биз билан суҳбатда «Камолот» жамғармаси Тошкент вилоят бўлими раиси Ёқубжон Турсунов, — яъни ёшлар бу вазифани англаб, шунчаки ишга қўл урмаётгани ёки ўткинчи воқеа эмаслигини тушуниб, ёндашишлари лозим. Бир сўз билан айтганда, ҳар бир тумандаги жамғармамиз етакчилари зиммасига масъулият юкланди. Уларга жойларга бориб фақаттина ажратилган ерларда теракзор ёки боғ барпо қилиш билан машғул бўлмасдан, ёшлар ўртасида тушунтириш ишларини кенгайтиришни уқтирдик. Токи, ҳар ким ўз ҳовлисида, ариқ бўйларида, бўш ётган ерларда дарахт ўтқазсин. Бу нафақат шахсга, балки теварак -атрофга ҳам гўзаллик, тоза ҳаво, тетиклик ҳадя этади.

Тўлқин ЁРҚУЛОВ

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОНЛИКЛАР ШИЖОАТИ

Диёримизга баҳор фасли кириб келаётир. Халқимизнинг яхшидан боғ қолади, деган ҳикматининг маъносини яхши тушунган «Камолот» жамғармасининг Нукус, Тўрткўл, Кегайли, Хўжайли туманлари бўлимлари «Камолот» боғларини яратиш ташаббуси билан чиқдилар. Бугунги кунда улар боғ яратиш бўйича ташкилий ишларни олиб боришаётир. Қорақалпоғистонлик ёшлар жамғармаининг бу ташаббусини қўллаб-қувватламоқда.

— Ҳозир экиладиган кўчат XXI асрда мева беради, — дейди «Камолот» жамғармаси Қорақалпоғистон Республикаси бўлими раиси Нукусбой Нагметов. — Шу боис, ёшларимиз ота-боболаримиз удумига амал қилиб, ҳар бир йигит ва қиз ҳисобига камида бир тупдан мевали, манзарали ниҳол ўтказиш ва уни кўкартириб олишга аҳд қилишди. Албатта бизнинг тупроқ шароитимизда боғ-роғлар ташкил этиш осон эмас. Аммо ҳар қандай қийинчиликларга қарамай, ёшларимиз ўз сўзларининг устидан чиқишларига имонимиз комил. Чунки, халқимизнинг сиҳат-саломатлиги, наслимиз келажаги, юртимизнинг бойлиги ўлкамизда барпо этилажак боғ-роғларга ҳам боғлиқдир.

Биз ташкил қиладиган боғлар келажакда ёшларнинг дам олиш масканларига айланишига шак-шубҳа қилмаймиз.

Н. АҲМЕДОВ.

ДАРАХТ ЭККАН -БОЙ БЎЛАР

Абдушукур ХОНАЗАРОВ,
Ўзбекистон Давлат ўрмон қўмитаси раиси, қишлоқ хўжалик фанлари доктори, профессор.

Табиатнинг асосий қон томири, бор мавжудотнинг яшаши, умр кўриши учун ўсимлик дунёси, ўрмон, ер, сув, ҳаво каби ҳаётий унсурларнинг асосидир. Буни адабий тилда биогенционоз дейилади. Агар ана шу воситалар бўлмаганида яшаш тарзимиз ҳам ғоятда қийинлашиб кетган бўларди. Тарихдан маълумки, 650—700 метрдан бошланган тизма тоғларимизнинг асосий қисми ўрмонзорларни ташкил этади.

Ҳозирги пайтда республикамиз минтақасининг 6,2 фоизи ўрмон билан қопланган. «Бойсун», «Сангзор» дарёлари ҳам тўлиб-тошиб оққан. Бу дарёлар орқали арча ёғочлари Сирдарёга оқизилган. Ундан кемаларда Санкт-Петербургга юборилиб, улардан қалам ишлангани ҳам рост. Ҳайвонот дунёси эса жуда бой эди.

Шуни ҳам айтиш керакки, ўрмонларимиз биологик сувтутгич вазифасини ўтайди. Ҳавонинг мўътадиллигини сақлашда ҳам ўрмон асосий восита ҳисобланади. Билмадим, ҳаёт манбаи бўлмиш сув неча километр йўл босади? У ўз йўлида не-не синоатларни бошидан кечирмайди. Ўрмонлар эса, сувнинг ер остига ўтиб кетишини, парланишини камайтиради. Катта-кичик сойлар ҳажмини ҳам равонлаштиради. Тоғлардаги ўрмоннинг қалинлиги сув манбаини сақлашга хизмат қилади.

Республикамиз шароитида 68 хил дарахт тури мавжуд. Улардан ташқари 320 хил буталар, 134 хил ярим буталар ўсади. Шуни ҳам айтиш керакки, улар борган сари камайиб кетаяпти. Сунъий ўрмонларни кўпайтириш тоғ ён бағирларида мол боқишни таъқиқлаш тоғ бегиларга, ўрмон қоровулларига топширилган. Энг ёмони Олмалиқ шаҳридаги Кон-металлургия заводи чиқиндилари ўрмонларимиз, ўсимлик дунёсининг ривожига салбий таъсир кўрсатаётгани кўп бора таъкидлангани ҳеч кимга сир эмас.

1994 йилда Вазирлар Маҳкамасининг теракчиликни ривожлантириш борасидаги қарори эълон қилинди. Бунда республикамизда 10 минг гектар ерда теракзорлар барпо этиш масаласи кўтарилган эди.

Бу тадбир кўп ерларда амалга оширилди. «Истиқболстат»нинг маълумотларига кўра республикамизда 21 минг гектар теракзорлар ташкил этилиши кўзда тутилганди. Фақаттина Фарғона водийси вилоятларидагина бу вазифа бажарилди, холос. Навоий, Сурхондарё, Сирдарё, Тошкент ва Жиззах вилоятларида бу масалага етарлича эътибор берилмади.

Ўрмон қоровуллари ўз ҳисобларидан тоғ зоналарида 500 дан 1000 донагача терак экиб, парвариш қилишди. Шу тарзда жойларда 1600 гектарга яқин теракзорлар барпо этилди. Қўқон ва Наманган ўрмон хўжаликларида 1996 йилдан бошлаб ҳар йили 5—7 минг кубометр терак ёғочини сотишни йўлга қўйдик.

Шунингдек, бугунги кунда Сурхондарё вилоятида Элдор-қарағай плантациясини ташкил этишни режалаштирганмиз. Биргина Узун ўрмон хўжалигида 100 гектар ерда ана шундай плантация бунёд этилаётгани таҳсинга сазовордир.

Тўғри, ҳамма ишимиз худди рисоладагидек, силлиқ кетаётгани йўқ. Илгарилари жой мавзеларда ҳовузлар бўларди. Уларнинг атрофига тол, терак, ёнғоқ каби дарахтлар экилардди. Йўллар, каналлар атрофига бир назар ташлаб кўрайлик. Кўп жойларда атроф шип-шийдон қилиб ташланган. Назаримда Ўзбекистон авто йўллари концерни, Сув ва қишлоқ хўжалиги вазирлиги тасарруфидаги жойларга тол, терак каби дарахтларни экиш пайти етиб келди, шекилли. Ахир бу тажриба амалда бор-ку. Озгина эътибор, жиндек ҳаракат бўлса кифоя-ку.

Жонажон юртимизни боғ-роғларга айлантириш, ўрмонларимизни авайлаб сақлаш, уларни кўпайтириш ҳар биримизнинг асосий вазифамиздир. Ёшларимизнинг кўтарган ташаббуси ўрмон хўжалиги ходимларини ҳам руҳлантириб юборади, деб ўйлайман.

Билинсизми?

ТЎЙИБ-ТЎЙИБ НАФАС ОЛАЙЛИК!

Бир гектар қарағай ўрмони — 35 тонна;

Қарағай-эман дарахти—45 тонна; чинор — 60 тонна чангни ушлаб қоларкан.

100 литр бензин ёқилганда — битта одамнинг бир йиллик умрига етадиган кислородни хўплаб қўяркан.

***

Бир гектар тоғ арчазори 30 тонна кислород ишлаб чиқараркан. Ундан 19 нафар инсон бир йил мобайнида нафас оларкан;

Япроқли ўрмон эса, 16 тонна кислород ишлаб чиқараркан.

18—20 ёшли битта терак бир кеча-кундузда 180 литр кислород ишлаб чиқараркан;

Республикамиздаги 192 минг гектар арчазорлар ишлаб чиқарган кислород 3 миллион 640 минг кишига етаркан. Қолган ўрмонлар, ўсимлик олами ҳаммаси бўлиб, 11,5 миллион кишига етадиган кислород ишлаб чиқаришга қодир экан.

Ана шунақа гаплар!

СОҲИБКОРЛАР ЎГИТЛАРИ

Қуш уясида кўрганини қилади, дейдилар. Ота дарахт тагини юмшатса, сув қуйиб қараса, парваришласа, бола ҳам албатта шуни қайтаради.

Маҳмуд МИРЗАЕВ, академик.

Боғдорчилик ўзбекларнинг ота-боболаридан мерос. Биз кўз очиб узум, олма ва бошқа меваларни кўрганмиз. Оналаримиз беланчагимизни ишкомларга, мева дарахтларига осиб аллалаганлар.

Ризамат ота МУСАМУХАМЕДОВ, машҳур боғбон, меҳнат қаҳрамони.

Бир туп мевали дарахтга болта кўтарган одам минглаб кишилар дастурхонидаги ризқни оёқости қилаётганини билармикан?

Абдуллатиф ота ТУРСУНОВ, боғбон.

Ёш боғбонларга эслатма

ЁНҒОҚ

Минг хосиятга эга бўлган дарахт сифатида қадрланади. Ёнғоқнинг тўйимли мағзидан тортиб қобиғигача, метиндек ёғочидан тортиб барглигача табобат оламида қадр топган.

Унинг таркибида 77 фоиз ёғ, 21 фоиз оқсил, 7 фоиз атрофида углеводлар, кўп миқдорда витаминлар, минерал тузлар, микроэлементлар мавжуд.

АНОР

Анорнинг шарбатида 21 фоизгача қанд моддаси, дармондори витаминлар, органик кислоталар бор. Унинг пўстлоғида ошловчи, қатрон (смола), бўёқ моддалари, мева пўсти ва оралиқ пардалари таркибида 28 фоизгача ошловчи омиллар мавжуд. Анорнинг меваси, пояси ва илдиз пўстлоғи ҳамда мева пўстлар қобиғи доривор ҳисобланади.

ЎРИК

Ўрикнинг меваларида 27 фоиз қанд, 2,5 фоиз органик кислоталар, пектин, крахмал, темир, мис, кальций, магний тузлари, дармондорилар бор.

Ўрик мағзи таркибида 50 фоизга қадар мой, оқсил моддалар, кўплаб витаминлар учрайди.

100 грамм ўрик 250 грамм янги жигар қувватини беради. Ўрик юрак-қон томир тизими касалликлари билан оғриган беморлар учун айниқса фойдалидир.

СИЗ МУҲАББАТ ЁШИДАСИЗ...

Мен бу қизларнинг ҳар бирини танийман. Улар билан қишлоқ клубида ўтказилган «Қизлар даврасида» учрашганман. Турли мавзуларда баҳслашганмиз. Муҳаббат ҳақида кўпроқ... Чунки, уларнинг аксарияти балоғат ёшидаги қизлар эди! Бу ёшда эса муҳаббат туйғулари энг соф, беғубор бўлади. Ишонмайсизми? Қизлар суҳбатига қулоқ тутинг-а?!

СОЛИҲА, 19 ёшда: — Севги ҳақида ўйлашимга балки ҳали эртадир. Лекин, биласизми, мен кимнидир жуда қаттиқ севишни, ўзим ҳам шунчалик қаттиқ севилишни орзу қиламан. Ҳақиқий муҳаббат китобларда ё киноларда бўлади, дейишади. Бунга ишонмайман. Ҳаётда ҳам бир-бирини тоабад ардоқлаб севгувчилар бўлади. Уларнинг муҳаббати садоқатга қоришиқдир. Ҳозирги ёшимда кимнидир севиб қолишдан қўрқаман. Чунки, ҳали ҳаётни яхши билмайман. Севгида адашишим мумкин...

ДУРДОНА, 24 ЁШДА: — Мактабда ўқиб юрган чоғларимизда бир синфдошим билан қалин ўртоқ эдик. Бирга дарс қилиб, мактабга-да бирга қатнардик. Юқори синфга

Баҳсга чорлаймиз

ўтганимизда ҳам бу муносабатларимиз ўзгармади. Шунда қизлар биз ҳақимизда хунук миш-миш тарқатишибди. Гўёки, бизлар бир-биримизни... Шу кундан бошлаб синфдошим билан орамизда «нимадир» пайдо бўлди. Очиғи, самимий дўстлигимизга дарз кетди.

Унинчини битиргач, икки дўст икки томонга кетдик. Гўё орамиздан ҳеч бир гап ўтмагандай. Ушандан бери «йигит билан қиз ўртасида дўстлик бўлиши мумкин эмас» деб ўйлайман, негадир...

МАВЖУДА, 18 ёшда: — Менинг феълимда беқарорлик бор. Дугоналаримни ҳам тез-тез янгилаб тураман. Бирор кишини севиб қолишга тайёр эмасман...

ШОҲИДА, 21 ёшда: — Бир куни узоқ қишлоқдаги холамникидан қайтаётиб, кечга қолиб кетдим. Аксига олиб автобусдан дарак йўқ. Икки соатлар чамаси бекатда турдим, ҳеч бир йўловчи машина ҳам ўтмади. Ноилож орқага — холамникига қайтиб кетмоқчи бўлдим. Худди шу пайт қаердандир икки киши пайдо бўлди. Ғира — ширада уларга тикилиб қарадиму, даҳшатга тушдим. Мастга ўхшашади, кўзлари ғалати... Мени кўрсатиб, бир-бирига шивирлашди. «Энди ўлдим...» дедим. Атрофимда ҳеч ким йўқ, ахир. Ҳалигилар менга қараб кела бошладилар. «Яқинлашманглар, ҳозир бақираман» дедим. Улар тиржайишиб, мени мазаҳ қилишди: «Вой, ҳали ноз ҳам қиладиларми...» Шу пайт сал наридан яна бир киши аста-секин кела бошлади. «Бу ҳам безори бўлсая, ҳали учовлашиб...» Оёғимда дармон қолмади.

Келаётган киши бизга яқинлашди, ҳаммамизга бир-бир қараб вазиятни тушунди. Сўнг ҳалиги икки безори ёнига бориб, уларни инсофга чақирди. «Уйларингга бориб дам олинглар», деди. Улар «Сен бизнинг ишимизга аралашма», деб уни қўрқитмоқчи бўлишди. Шунда бу йигит нимадир қилди, иккoвиям ерга ағанади. Сўнг у мени холамникига кузатиб қўйди. Йўл йўлакай бир сўз ҳам демади менга. Мен эса унинг юзига қаролмасдим: «Мен ҳақда ёмон хаёлга борган бўлса-я!» Бу воқеани мен шоша-пиша холамга айтиб бердим. Шунда холам: «Белида белбоғи бор йигит экан у» деб ўзларича узоқ дуо қилдилар. Мен эса ҳали-ҳали «ўша белида белбоғи бор» йигитни излайман. Аммо, ҳеч тополмайман. Яратганнинг ўзи уни менга бирор кун рўпара қилар...

РУХСОРА, 23 ёшда: — Баъзилар тўйдан сўнг муҳаббат йўқолади, дейишади. Мен бунга ишонмайман. Менинг катта акам бундан уч йил аввал уйланган. Келинойим иккалови севишиб турмуш қуришган. Мана уч йиллирки, бирбирларига муҳаббатлари зиёда. Жиянимнинг туғилиши улар ўртасидаги севгини янада кучайтирди. Мен уларга ҳавас қиламан. Ўзим ҳам шу кеннойим сингари кимгадир суюкли бўлишни орзу қиламан...

ЧАМАН, 20 ёшда: — Муҳаббат — жуда буюк туйғу. Лекин, бу туйғуни баъзилар ўз қаричи билан ўлчайди, турли енгил-елпи муносабатларини ҳам севги билан никоблайди. Мен эса юксак севгини ҳавас қиламан. Бордию, менга шундай севги учрамаса, у ҳолда ота-онам топган кишига турмушга чиқиб кетавераман!

Хаёлингиздан нелер кечди? Қизларнинг фикру ўйлари, орзулари кўнглингиз торларини ҳам чертиб қўймадими, беихтиёр? Муҳаббат деб аталмиш фусункор оламга бир зум хаёлан сайр этгандирсиз! Нималарни ҳис этдингиз? Келинг, суҳбатни энди сиз давом эттиринг, қизларжон!

Суҳбатдош: Гулчеҳра ЖАМИЛОВА.

«ШОПЕНГА БАҒИШЛОВ»ГА БАҒИШЛОВ

Рассомлар уюшмасининг кўргазмалар залида бўлдим. Иккинчи қаватда намойиш этилган мусаввир В. Ким яратган картиналардан бири — «Шопенга бағишлов» асари мени ўзига жалб этди.

«Шопенга бағишлов». Бу асар бошқа асарлардан ўзининг ранглар жарангдорлиги, ёрқинлиги, серждилолиги ҳамда уйғунлиги билан ажралиб турибди. Картинада рангларнинг градциялари мавжуд, рангларнинг сон-саноғига эса етолмайди киши.

Композицияда бадиий образ йўқ. Рассом гўзал ранглар орқали мусиқа оламини, композитор Шопеннинг асарларини акс эттирмоқчи бўлган. Рассом гўё бир назарга деразадан ташқарига, кўчага, дарахтга, табиатга ўз нигоҳини қаратган. Ҳар битта матога қўйилган буёқ — бу битта нота, бир мусиқали асарнинг товушидир. «Шопенга бағишлов» картинаси рангли гаммадан тузилган. Унда рангнинг тўлиқ гармонияси, эркинлиги мавжуд. Бу албатта, рассом В. Кимнинг мусиқий оламга, хусусан, композитор Шопенга бўлган муносабатини англатади.

Мусиқа формал санъат ҳисобланади, унинг қонуниятларини тушуниб бўлмайди, тушунтириб бўлмайди ҳам. Мусиқани фақатгина индивидуал равишда қабул қилиш мумкин, холос. Мусиқий образ нафақат ифодали, балки маълум даражада тасвирийдир. У инсонда ҳаёт ҳақида, табиат ҳақида эмоциялар ва ўзига хос бир қарашларни келтириб чиқаради.

Гарчи мусиқа санъати — бу вақт санъати, мусиқий образ маълум вақт ичида аста-секин очилса, тасвирий санъат ўз навбатида — макон санъат ва инсон томондан бир вақтнинг ўзида қабул қилинади. Ана шу санъатнинг назарий томонларини назарда тутган ҳолда, хулоса чиқарадиган бўлсам, В. Кимнинг «Шопенга бағишлов» картинасини хотира деса, муболаға бўлмайди. Рассом композиция орқали композиторга бўлган ўз муносабатини томошабинга етказмоқчи. Юқорида айтиб ўтилганидек, ҳар битта ранг — мусиқий композициянинг нотаси. Демак, бу картина Шопен яратган бир мусиқий асар. Оч ранглар, яъни сариқ, оқ, ҳаворанг ранглар мелодиянинг юқори товушларини, ва аксинча, қизил, тўқ қизил, кўк, қора ранглар нотанинг паст товушларини акс эттирган.

Санъаткор ўз полотносида рангларни уйғунлаштириб, узвий боғлаган экан, томошабин «Шопенга бағишлов» картинасининг олдига келганда, унинг бутун вужудини мусиқа қамраб олган бўлса, мусаввир ўз мақсадига етган, деб ҳисоблайман.

Умия ФОЗИЛОВА,
Тошкент Давлат Санъат институти талабаси

ДУШАНБА, 24

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш дастури.
8.00 — 8.30 «Ҳафтанома».
*
8.30 «Ўзбектелефильм» намойиш этади. «Ассалом, азизларим!».
8.50 «Ўзанини топар дарёлар».
9.15 «Марсия». Бадиий фильм. 2-серия (Италия).
10.00 Янгиликлар.
10.05 «Ҳуқуқ сабоқлари».
10.25 Лев Устинов. «Ўрмон қўшиғи». Й. Охунбобоев номидаги Ёш томошабинлар театрининг спектакли.
11.15 Шифокор экрани.
11.45 Ўзбекистон телерадиокомпанияси бадиий жамоалари яккахонларининг концерти.
12.20 «Компьютер сабоқлари».
12.45 «Кохановкалик артист». Бадиий фильм.
14.00 — 14.05 Янгиликлар.
***
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Эркатой».
18.25 «Менда фикр бор».
18.45 «2000 йилдан сўнг». Телесериал.
19.05 «Маънавият». Фольклор-этнографик ансамблларининг «Зилол» телефестивали.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 Биржа ва банк хабарлари.
20.15 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Буюк келажак сари.
21.20 Абдулла Қодирий номидаги Давлат мукофотига номзодлар. Композитор М. Бафоев.
22.10 «Имконият».
22.25 «Морена Клара». Телесериал.
23.10 Каратэ бўйича Ўзбекистон чемпионати.
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ахборот».
23.55 Тунги тароналар.
00.20 — 00.40 «Ватан тимсоллари».

II

18.00 Кундалик.
18.10 Эълонлар.
18.15 «Ёрилтош». Мульттўплам.
18.30 «Спорт қитъаси».
18.40 «Компьютер-Осиё».
18.55 «Мак ва Матли». Қизиқарли дастур.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Офисина» баридан чиққан фирибгарлар». Телесериал.
20.20 «Спорт қитъаси».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
21.50 «Спорт қитъаси».
22.20 «Бебаҳо лаҳзалар».
22.30 Кундалик.
22.35 Оҳанглар ва Эълонлар.
23.00 — 00.35 «Кинонигоҳ».

III

17.55 Янгиликлар.
18.00 «Кўҳна ҳунар усталари». Телефильм.
18.10 Эълонлар.
*
18.15 — 21.40 Россия жамоат телевидениеси.
*
21.40 Эълонлар.
21.45 «Калеба қизлари. Эмили». Телесериал. 1-серия (Канада).
22.35 «Кругозор». Služurnal.
*
22.55 — 23.15 Россия давлат телевидениеси
*
23.15 Эълонлар.
23.20 — 23.25 Янгиликлар.

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.
*
18.45 Кўрсатувлар анонси.
18.50 «Мультькарусель».
19.05 «Умид».
19.35 Кечки сеанс. «Ўйна, ўйна». Бадиий фильм. 1-серия.
20.35 «Душанба». Публицистик кўрсатув:
20.45 «Автрорейд».
20.55 «Спорт-тайм».
21.25 «Кимга қанақа?».
21.55 Эълонлар.
22.00 Кинематограф. «Тунги талваса». Телесериал.
22.50 «Аёл».
23.20 «Худди биздек».
23.35 Эълонлар.
23.40 Д. Маликов. «Муҳаббат, муҳаббат, муҳаббат...»
24.00 — 00.10 «Хайрли тун!».

СЕШАНБА, 25

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш дастури.
8.00 — 8.25 «Ахборот».
*
8.25 Республика газеталарининг шарҳи.
8.35 «Турон тулпорлари». Спорт дастури.
8.55 Биржа ва банк хабарлари.
9.15 «Морена Клара». Телесериал.
10.00 Янгиликлар.
10.05 «Замин фидойилари».
Ўқув кўрсатувлари:
10.30 Информатика ва ҳисоблаш техникаси асослари.
11.00 Инглиз тили.
11.30 Адабиёт.
*
12.00 «Оналар мактаби».
12.30 Тилаш Хўжамбердиев раҳбарлигидаги созандалар ансамблининг концерти.
13.00 «Инсон қалби ҳақида қисса». Бадиий фильм. 1-серия.
14.00 Янгиликлар.
14.05 — 15.20 «Инсон қалби ҳақида қисса». Бадиий фильм. 2-серия.
***
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Қувноқлар даврасида».
18.25 «Ислоҳот одимлари».
18.45 Спорт. Каратэ бўйича Ўзбекистон чемпионати.
19.05 «Диёр». Služurnal.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Адолат». Ҳуқуқий-публицистик кўрсатув.
20.15 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 Буюк келажак сари.
21.20 «Маънавият». «Оҳанглардан таралган меҳр».
21.40 «Альманах-ТВ».
22.10 ЎзТВ хазинасидан. «Оталар сўзи — ақлнинг кўзи».
23.00 «Замон».
23.10 Юртим жамоли.
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ахборот».
23.55 Тунги тароналар.
00.20 — 00.40 «Ватан тимсоллари».

II

18.00 Кундалик.
18.10 Эълонлар.
18.15 «Ёрилтош». Мульттўплам.
18.35 ТВ плюс...
18.40 «Киносайёра».
19.00 «Олтин кент».
19.15 «Сизнинг имконият».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Офисина» баридан чиққан фирибгарлар». Телесериал.
20.20 ТВ плюс...
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Спорт қитъаси».
21.30 «Акс».
21.50 «Авлодимиз».
22.05 «Ишбилармонлар ҳафтаси».
22.25 Кундалик.
22.30 Оҳанглар ва Эълонлар.
23.00 — 00.35 «Кинонигоҳ».

III

17.50 Янгиликлар.
17.55 «Самовий саёҳат». Мультфильм.
18.10 Эълонлар.
*
7.30 — 9.00, 18.15 — 21.40 Россия жамоат телевидениеси.
*
21.40 Эълонлар.
21.45 «Калеба қизлари. Эмили». Телесериал. 2-серия.
22.35 «Мусиқа ҳамма учун».
*
23.00 — 23.20 Россия давлат телевидениеси.
*
23.20 Эълонлар.
23.25 — 23.30 Янгиликлар.

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.
*
18.45 «Мультькарусель».
19.00 «Сен ҳақингда ва сен учун». Ахборот-дам олиш кўрсатуви.
19.15 «Америкага назар».
19.45 Эълонлар.
19.50 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
20.40 «Солиқлар ҳақида сабоқлар».
20.55 «Дорихона эшитади».
21.35 «Дурдаршан» телекомпаниясининг кўрсатувлари.
22.05 Эълонлар.
22.10 Кинематограф. «Тунги талваса». Телесериал.
23.00 «Истеъдодлар ва мухлислар».
23.30 «ТВ VIда «Немис тўлкини».
23.55 «Жиллет-спорт».
00.25 — 00.35 «Хайрли тун!».

ЁШЛАР TV ҲАҚИДА

ТАСВИР ЗЎР, МАЗМУН...

Кейинги бир йил ичида ёшлар ҳаётидаги кўрсатувлар сони анча ошганлиги яхши ҳолат. Лекин ҳозирги ёшларнинг қизиқишлари, интилиш ва талаблари замонга қараб кучайган. Айрим кўрсатувлар диди баланд ёш томошабинларга мос келмаслиги мумкин. «Кимга қанақа» кўрсатуви-

нинг географияси бизнингча жуда тор. Асосан Тошкент ва тошкентликлар. «Биз билан қуйланг» (рус тилида) кўрсатувида янги талантларни топишга интилиш бор. Лекин кўрсатув фақат рус тилида эмас, бошқа тилларда ҳам қуйлаш мумкинлигини кўрсатиб бериш керак.

Кўрсатувни олиб борувчилар ҳақида ҳам айрим фикрларимиз бор. Жуда кўп ҳолларда шевада сўзлаш учрайди. Кўрсатувни бошлаш ва туғаллашда чиройли пиригига интилиш деб ғализ жумлаларни қўллаш ҳам ғашга тегади. Асосий фикримиз шуки, авваллари қишлоқ ёшлари ёки айрим ҳамқишлоқларимиз ҳақида чиройли, ҳаётий кўрсатувлар берилар эди. Уни журналист Саодат Қўшоқова тайёрларди. Қани ўшандай кўрсатувлар? Телевидениени чекка қишлоқдагилар ҳам кўришади. Ёнингда яшаётган одамнинг ташвиш ва қувончини телевидение орқали кўриш жуда катта руҳий озуқа. Ёшлар ҳақида берилаётган кўрсатувларнинг асосий қаҳрамонлари, иштирокчилари ҳам Тошкент ва Тошкентда яшовчилар бўлиб қолмоқда.

Яна бир фикр. Дам олиш кўрсатувларининг фикр доираси тор: икки суҳбатдош ва иккита видеоклип билан кўрсатув якунланмоқда. Бир кўрсатувда маълум мавзу атрофлича мушоҳада билан, ҳаётий мисоллар орқали ёритилмайди. Бир сўз билан айтганда тасвир тушириш зўр. Лекин мазмун кўнгилдагидек эмас. Четдан туриб танқид қилиш осон деган фикр туғилмасин. Телевидениенинг таъсир кучи жуда катталигини назарда тутган ҳолда ушбуларни битдик.

Ғайрат САЪДУЛЛАЕВ,
талаба,
Садриддин НАБИЕВ,
журналист.

TV ҲАҚИДА УЧ САВОЛ ВА УЧ ЖАВОБ

1. Ҳафта давомида сизни ўзига ром этган кўрсатувлар.

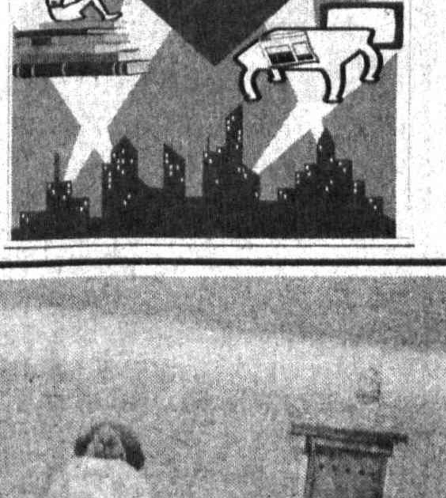

2. Қайси кўрсатувлардан кўнглингиз тўлмади?

3. Таклифларингиз...

Ҳикматуллоҳ ҚОДИРОВ, Тошкент Давлат Санъат институти толиби:

1. Ҳеч қайсиси...
2. «Видео — «О», «Оҳанглар ва эълонлар», «Шахс ва баҳс», «Алманах ТВ», «Синфдош» кўрсатувларига яхши номлар топилган, аммо яхши мавзулар йўқ.
3. ТВ дастуридаги ўзгариш ҳақида олдиндан огоҳлантириб қўйишни ва томошабиндан узр сўрашни унутишмаса...

Жамшид ЖАЛОЛОВ, талаба:

1. «Кимга қанақа» кўрсатуви сохталиклар қамроқдай, «Дилнавоз садолар»да янграган қўшиқлар дилга яқин.
2. «Синфдош»ни қайтадан кўриб чиқиш керакмикан. «Сирли сандиқ» деган кўрсатув нафақат мени балки кўпчиликнинг меъдасига теккан бўлса, ажаб эмас. Кўрсатув ижодкорларидан илтимосимиз бугунги томошабин олдий одамлар эмаслигини яхшироқ тушунишсин.
3. Таклифим... назаримда телевидениеда ижодкор ёшлар етишмаяпти. Кўпчилик журналистлар қолипга тушган. Кўрсатув олиб борувчиларни адабий тилда сўзлатиб, кейин телевидениега олиш даркордир. «Синфдош», «Катта танаффус» саҳифаларида қишлоқ ёшларининг ҳаёти ҳам кўрсатилса яхши бўларди.

ЧОРШАНБА, 26

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш дастури.
8.00 — 8.25 «Ахборот».
*
8.25 «Маънавият». «Оҳанглардан таралган меҳр».
8.45 «Альманах-ТВ».
9.15 «Қойилмақом Гоша». Мультфильм.
9.20 «Диёр». Služurnal.
9.40 «Фильм суратга олинди». Кинокўрсатув.
10.00 Янгиликлар.
10.05 «Ҳаммаси маҳалладан бошланади».
Ўқув кўрсатувлари:
10.30 Янги алифбони ўрганамиз.
11.00 «Ассалом, япон тили!».
*
11.40 ЎзТВ хазинасидан. «Оталар сўзи — ақлнинг кўзи».
12.30 «Аҳвол қандай, чемпион?».
12.50 «Мария, Мирабелла Транзисторияда». Бадиий фильм.
14.00 Янгиликлар.
14.05 — 15.35 Ҳамза асари, С. Юдаков мусиқаси. «Майсаранинг иши». Маннон Уйғур номидаги Тошкент Санъат институти талабаларининг диплом спектакли.
***
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Рекс ва такса». Мультфильм.
18.20 «Бу ёруғ оламда Ватан биттадур...».
18.25 «Замон билан ҳамнафас».
18.45 «Чорраҳа». Қисқа метражли телевизион фильм.
19.05 «Маънавият». Фольклор-этнографик ансамблларининг «Зилол» телефестивали.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Маънавият». «Мусиқа ва замон».
20.15 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 Буюк келажак сари.
21.20 «Дилнавоз садолар».
21.40 «15 дақиқа спорт ҳақида».
21.55 «Автоолам».
22.10 «Сир».
22.20 «Морена Клара». Телесериал.
23.05 «Мавзу».
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ахборот».
23.55 Тунги тароналар.
00.20 — 00.40 «Ватан тимсоллари».

II

18.00 Кундалик.
18.10 Эълонлар.
18.15 «Ёрилтош». Мульттўплам.
18.35 «Спорт қитъаси».
18.45 «Дойче-Велле» тақдим этади...
19.05 «Зерикмай десангиз».
19.15 «Ором онлари». Концерт.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Офисина» баридан чиққан фирибгарлар». Телесериал.
20.20 «Спорт қитъаси».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
21.50 «Ҳуқуқ ва мажбурият».
22.00 «Зерикмай десангиз».
22.10 Кундалик.
22.15 «Спорт қитъаси».
22.40 Оҳанглар ва Эълонлар.
23.00 — 00.35 «Кинонигоҳ».

III

17.50 Янгиликлар.
17.55 «Маркакуль кўли». Телефильм.
18.10 Эълонлар.
*
7.30 — 9.00, 18.15 — 21.40 Россия жамоат телевидениеси.
*
21.40 Эълонлар.
21.45 «Калеба қизлари. Эмили». Телесериал. 3-серия.
22.35 «Шоҳсупа сари йўл».
*
23.00 — 23.20 Россия давлат телевидениеси.
*
23.20 Эълонлар.
23.25 — 23.30 Янгиликлар.

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.
*
18.45 «Мультькарусель».
19.00 «Ирендэк».
19.30 «Фан ва технология».
20.00 Эълонлар.
20.05 «КВН-97».
21.25 «Британия кундалиги».
21.55 Эълонлар.
22.00 Кинематограф. «Тунги талваса». Телесериал.
22.50 «Уй остонадан бошланади».
23.20 «Экстремал ўйинлар».
00.10 — 00.20 «Хайрли тун!».

ПАЙШАНБА, 27

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш дастури.
8.00 — 8.25 «Ахборот».
*
8.25 Республика газеталарининг шарҳи.
8.35 «Маънавият». «Мусиқа ва замон».
8.55 Иқтисодиёт чорраҳаларида.
9.15 «Морена Клара». Телесериал.
10.00 Янгиликлар.
10.05 «Ёнгиндан сақланинг!».
Ўқув кўрсатувлари:
10.30 Ботаника.
11.00 Алифбо сабоқлари.
11.30 Умумий биология.
*
12.00 «Қишлоқ стадионларида».
12.20 «Эртаклар яхшиликка етаклар». Ф. Файзиев. «Қулоқсиз шалпангқулоқлар».
13.10 Хиванинг 2500 йиллигига. «Буюк Ипак йўлидаги қадимий шаҳар».
13.30 Санъат усталарининг концерти.
14.00 Янгиликлар.
14.05 — 15.40 «Қизлар». Бадиий фильм.
***
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Омонлик тилаймиз».
18.20 «2000 йилдан сўнг». Телесериал.
18.40 «Дилнавоз садолар».
19.00 «Катта танаффус».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Юзма-юз».
20.15 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 Буюк келажак сари.
21.20 Мақом кечаси.
21.50 «Иймон».
22.10 Телетомошабинларнинг талабларига биноан. Ю. Розиқов. «Домла». Кўп қисмли видеофильм. 9 ва 10-қисмлар.
23.05 «Дилнавоз садолар».
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ахборот».
23.55 Тунги тароналар.
00.15 — 00.30 «Ватан тимсоллари».

II

9.00 «Ёрилтош». Мульттўплам.
9.20 «Компьютер-Осиё».
9.35 «Бебаҳо лаҳзалар».
9.45 «Олтин кент».
10.00 «Акс».
10.20 «Авлодимиз».
10.35 «Ишбилармонлар ҳафтаси».
10.55 «Ҳуқуқ ва мажбурият».
11.05 «Зерикмай десангиз».
11.15 «Хусусийлаштириш: қадам-бақадам».
11.35 «Дунё бўйлаб».
12.25 — 14.00 «Кинонигоҳ».
***
18.00 Кундалик.
18.10 Бугун пайшанба дастурида.
18.15 Эълонлар.
18.20 «Ёрилтош». Мульттўплам.
18.35 «Сув ости дунёси».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Офисина» баридан чиққан фирибгарлар». Телесериал.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Спорт қитъаси».
21.30 «Хусусийлаштириш: қадам-бақадам».
21.50 Кундалик.
21.55 «Сеҳргар». Кўрсатув ва эълонлар.
22.30 — 00.10 «Кинонигоҳ».

III

17.50 Янгиликлар.
17.55 «Мушукча ва канарейка», «Мамонтчанинг онаси». Мультфильмлар.
18.10 Эълонлар.
*
7.30 — 9.00, 18.15 — 21.40 Россия жамоат телевидениеси.
*
21.40 Эълонлар.
21.45 «Калеба қизлари. Эмили». Телесериал. 4-серия.
22.35 «Қорачингиль». Телефильм.
*
23.00 — 23.20 Россия давлат телевидениеси.
*
23.20 Эълонлар.
23.25 — 23.30 Янгиликлар.

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.
*
18.45 «Мультькарусель».
19.00 «Айчурэк».
19.30 Мультфильм.
19.45 «02» тўлқинида».
20.00 Эълонлар.
20.05 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
20.55 «Дурдаршан» телекомпаниясининг кўрсатувлари.
21.25 «Чироқ».
21.35 «Компьютер-ревю».
21.50 «Интер-спорт».
22.00 Эълонлар.
22.05 «Мусаввирнинг портрети ёки 10 йилдан сўнг». Жавлон Умарбеков.
22.25 «Каталог».
23.00 «Ҳамшаҳарлар».
23.30 «Қорлар мамлакатидан келган сартарош». Телефильм (Япония).
00.05 — 00.15 «Хайрли тун!».

ЖУМА, 28

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш дастури.
8.00—8.25 «Ахборот».
*
8.25 «Юзма-юз».
8.45 Осиё ўйинлари олдидан.
9.05 Ю. Розиқов. «Домла». Кўп қисмли видеофильм. 9 ва 10-қисмлар.
10.00 Янгиликлар.
10.05 «Катта танаффус».
Ўқув кўрсатувлари:
10.30 Физика.
11.00 Немис тили.
*
11.30 «Сеҳрли сандиқ». Мультфильм.
11.40 «Қўшиғим, жон қўшиғим».
12.15 «Туркистон — умумий уйимиз».
12.35 «Сўнгги найранг». Бадиий фильм.
14.00 Янгиликлар.
14.05—14.35 Ўзбекистон халқ ҳофизлари куйлайди.
***
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Митти юлдузлар».
18.30 «Синфдош».
18.50 Бизнес ҳафта якунлари.
19.05 «Маънавият». Фольклор-этнографик ансамблларининг «Зилол» телефестивали.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Умидли дунё».
20.15 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Ривоят».
21.10 «Қалб гавҳари».
21.30 Буюк келажак сари. «Иқтисод алифбоси».
22.00 «Дилнавоз садолар».
22.10 «Эртага — шанба».
22.25 «Морена Клара». Телесериал.
23.10 «Хуш келибсиз!».
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ахборот».
23.55 «Тақдим».
00.05 Тунги тароналар.
00.20—00.40 «Ватан тимсоллари».

II

9.00 «Ёрилтош». Мульттўплам.
9.20 «Бугуннинг боласи».
9.40 «Жаноби Бинн ҳангомалари».
9.55 «Кадр ортида».
10.10 «Жозиба».
10.20 «Зиндаги ёхуд муҳаббат».
10.45 «Спорт қитъаси».
11.15 Видео—«О».
***
18.00 Кундалик.
18.10 Эълонлар.
18.15 «Бор эканда, йўқ экан...»
18.35 «Мулк эгаси ким?».
18.50 Телевидение ва театр.
19.10 «Ором онлари». Концерт.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Сизлардан ишорат».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
21.50 «Қовун тушди».
22.20 Оҳанглар ва Эълонлар.
23.00—00.35 «Кинонигоҳ».

III

17.55 Янгиликлар.
18.00 «Тўхта, тингла». Телефильм.
18.15 Эълонлар.
*
7.30—9.00, 18.20—21.40 Россия жамоат телевидениеси.
*
21.40 Эълонлар.
21.45 «Калеба қизлари. Эмили». Телесериал. 5-серия.
22.30 Оперетта шинавандаларига.
*
23.00—23.15 Россия давлат телевидениеси.
*
23.15 Эълонлар.
23.20—23.25 Янгиликлар.

IV

17.10—18.45 Туркия телевидениеси.
*
18.45 «Мультькарусель».
19.00 «Умид чечаклари».
19.30 «Рангинкамон».
20.00 «Бу бўстон аро...»
20.30 Эълонлар.
20.35 «Ноёб асарларни овлаб». Телесериал (Италия).
21.35 «Алло, мен сизни эшитаман...» Танлов-дам олиш кўрсатуви.
22.15 «Ўтмишсиз келажак йўқ».
22.45 Эълонлар.
22.50 «Экстремал ўйинлар».
23.40 Араб эстрадаси.
00.10—00.20 «Хайрли тун!».

ШАНБА, 1

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш дастури.
8.00—8.25 «Ахборот».
*
8.25 Республика газеталарининг шарҳи.
8.35 Эстрада қўшиқлари.
9.05 «Саҳродаги ҳодиса». Мультфильм.
9.15 «Морена Клара». Телесериал.
10.00 «Шоҳруҳ» клуби.
«Ёшлик» студияси намойиш этади:
10.30 «Мулоҳаза, мунозара, муносабат».
11.00 «Ҳамроҳ».
11.20 «Оқибат».
11.40 «Таянч».
11.55 «Ўзбекистон — қўшиқ байрами» кўрик-танлови.
12.35 «Ўйла! Изла! Топ!» Телемусобақа.
13.20 «Аёл борки, олам мунаввар». Публицистик кўрсатув.
13.55 «Халқ ижодиёти».
14.15—15.30 «Дон Кихот болалари». Бадиий фильм.
***
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Совға».
18.20 «Олам».
18.35 «Ранглар жилоси».
18.50 «Сиз севган қўшиқ».
19.05 «Ҳайрат».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Оқшом эртаклари.
20.05 «Ўзбекистон янгиликлари» (инглиз тилида).
20.15 Рақслар гулдастаси.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Бизнес-академия».
21.20 «Дилнавоз садолар».
21.30 Буюк келажак сари. «Ўзбекистоннинг янги тарихи».
22.00 «Азиз сиймолар». Халқ артисти Олим Хўжаев.
22.30 Телетомашабинларнинг талабларига биноан. Ю. Розиқов. «Домла». Кўп қисмли видеофильм. 11 ва 12-қисмлар.
«Тунги ёғду».
Дам олиш дастури:
23.30 «Куй ва тасвир».
23.45 «Гулсум она». Бадиий фильм.

II

9.00 «Бор эканда, йўқ экан...».
9.20 «Мулк эгаси ким?».
9.35 Телевидение ва театр.
9.55 «Ором онлари». Концерт.
10.10 «Сизлардан ишорат».
10.40 «Қовун тушди».
11.10 «Кинонигоҳ».
12.45—14.00 «Спорт қитъаси».
***
18.00 «Ёрилтош». Мульттўплам.
18.20 «Кўзмунчоқ».
18.40 Эълонлар.
18.45 «Жаноби Бинн ҳангомалари».
19.05 «Жозиба».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Олтин кент».
20.10 «Жозиба».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
«Шанба оқшоми».
Дам олиш дастури:
21.00 «Зиндаги ёхуд муҳаббат».
21.25 Оҳанглар ва Эълонлар.
21.45 «Видео—«О».
23.25—23.45 «Спорт-қитъаси».

III

18.20 Дастурнинг очилиши. Эълонлар.
*
18.25—21.35 Россия жамоат телевидениеси.
*
21.35 Эълонлар.
21.40 «Бургут бошли бардошли қуш». Телесериал. 1 ва 2-сериялар.
23.20—23.40 «Таманно». Телефильм.

IV

9.00 «Аэробика».
9.20 Кинонинг олтин асри. «Табиб». Бадиий фильм. 1 ва 2-сериялар.
11.15 «Спектаклдан сўнг».
11.35 «Италия вернисажи». Лучано Паваротти.
12.00 «Шанба эртаги».
13.00 «Комедиантлар».
13.20—13.40 Корейс тилини ўрганяпмиз.
***
17.10—18.45 Туркия телевидениеси.
*
18.45 «Мультькарусель».
19.00 «Шанба оқшомида».
19.10 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
20.00 Эълонлар.
20.05 «Олам ва одам».
20.30 «Рақслар қанотида».
21.00 «Болалар дейишади...»
21.05 «5 дақиқа ўзинг учун».
21.10 «Тақдирлар».
21.40 «Жиллет-спорт».
22.10 «Хит-коллекция».
22.25 Эълонлар.
22.30 Кинонинг олтин асри. «Мистер Питкин душман ортида». Бадиий фильм (Англия).
23.55 «Бу ажиб дунё».
00.10—00.20 «Хайрли тун!».

ЯКШАНБА, 2

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00—8.25 «Ахборот».
*
8.25 «Камалак». Болалар учун кинодастур.
9.05 Ю. Розиқов. «Домла». Кўп қисмли видеофильм. 11—12-қисмлар.
10.00 «Ватанимга хизмат қиламан».
11.00 «Ташриф». Дам олиш дастури.
11.40 «Ўзбекистон спорти».
12.00 М. Бобоев. «Кўнгил кўчалари». Видеофильм. 26-куй.
12.40 «Ёшлик» студияси. «Менга сўз беринг!».
13.20 «Ўз ихтиёри билан». Бадиий фильм.
14.30—15.30 «Нурли келажак». Видеоканал.
***
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Болалар учун концерт.
18.15 «Марсия». Бадиий фильм. 3-серия (Италия).
19.00 «Келгуси ҳафтада».
19.15 «Тuҳфа».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Панорама» (рус тилида).
19.55 Эълонлар.
20.00 Илҳом сатрлари.
20.05 «Эгиз қўшиқлар».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ҳафтанома».
21.00 Эълонлар.
21.05 «Минбар».
21.15 «Бу мунис лаҳзалар».
21.35 «Шахс ва баҳс».
22.00 Диққат, премьера: М. Бобоев. «Кўнгил кўчалари». Видеофильм. 27-куй.
22.40 Футбол олами.
23.10 Келгуси ҳафтада.
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ҳафтанома».
24.00 Тунги сеанс». «Оқ бўрилар». Бадиий фильм.
01.35 Тунги тароналар.
01.45—01.55 «Ватан тимсоллари».

II

9.00 «Боланинг тили...»
9.15 Мульти-пульти.
9.40 «Болажон» экрани.
11.10 «Умрбоқий мерос».
11.25 «Таманно».
11.35 «Унутилмас тасмалар».
13.05 «Дилором наволар».
13.20—15.00 Видео—«О».
***
18.00 «Даракчи».
18.10 Эълонлар.
18.15 «Боланинг тили».
18.30 Мульти-пульти.
19.00 «Дунё кўриб дунё ярат».
19.15 «Дилором наволар».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Панорама» (рус тилида).
19.55 Эълонлар.
20.00 «Эҳтиром». Республика радиосининг овоз режиссёри Н. Ҳасанов.
20.15 «Мувозанат».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ҳафтанома».
21.00 Эълонлар.
21.05 «Мафтункор чеҳралар».
21.30 Оҳанглар ва Эълонлар.
22.05 «Видео—«О».
23.45 «Даракчи».
23.55 «Мувозанат».
00.05 Дастур ниҳояси.

III

18.05 Дастурнинг очилиши. Эълонлар.
*
18.10 — 22.50 Россия жамоат телевидениеси.
*
22.50 Эълонлар.
22.55—23.20 «Панорама».

IV

9.00 «Эй! Тонгингиз хайрли бўлсин!».
9.30 «Ўзбекистон янгиликлари» (инглиз тилида).
9.40 «Эртакларнинг сеҳрли олами».
11.20 «Жонли сайёра».
11.40 «Парле ву франсе?».
12.10 Киносалон. Милош Форманнинг «Ўт ўчирувчилар зиёфати» фильми.
14.20 Эълонлар.
14.25 «Сенинг вақтинг».
14.55 «Телеташриф».
15.10 «Биргаликда куйлайлик».
16.10 Кундузги сеанс. «Христофор Колумб». Бадиий фильм.
17.00 «Клип-антракт».
*
17.10—18.45 Туркия телевидениеси.
*
18.45 «Мультькарусель».
19.00 «ТВ IV да етти кун» (ўзбек тилида).
19.15 Эълонлар.
19.20 «Менинг кўчам».
19.50 «Иштирок этувчилар».
20.20 Эълонлар.
20.25 Киносалон. «Етти». Бадиий фильм.
22.25 «Тошкент оқшомида».
22.40 «ТВ IV да етти кун» (рус тилида).
22.55 «Тошкент оқшомида».
23.10 «Кинопрофи». Жаҳон кинематографияси янгиликлари.
23.40 — 23.50 «Хайрли тун!».

УЧИНЧИ КИТОБДАН БОБЛАР

Чувринди келгунига қадар болаликнинг масъуд дамларига қайтиб, кўнгил ғубори кўтарилаётган Асадбек яна бугунги куннинг заҳарли ҳавосидан нафас ола бошлади. Гўё Чувринди билан бирга бу хонага куннинг изғиринли ташвишлари ҳам қайтгандай бўлди. Тўп тепиб, қийқириб юришлар, ўртоғининг қўли сингани, кўкраги ёнғоқдай бўлиб қолган хуркак қизларга тегажоқлик қилишлар...ҳаммаси изига қайтмас ўқ каби учиб ўтиб кетгани яна бир карра таъкидланди, гўё. Учинчи одам орага қўшилгач, икки ўртоқнинг сурур булоғидан сув ичаётган суҳбати лойқаланди. Чувринди индамай ўтиргани билан улар ғуборсиз болалик уммонидан эркин суза олмас эдилар. Суҳбат мавзуи ўзи истамаган сўқмоқларга бурилавергач, Асадбек сиқила бошлади. Ундаги ўзгаришни сезган Жалил «қарай-чи, мастава пишдимикин?» деб ўрнидан турди. У чиқиб кетиши билан Чувринди Элчинни қай аҳволда касалхонага элтганини маълум қилди.

— Уйга дўхтир чақира қолмабсанда, — деди Асадбек норози оҳангда.

— Шунақа қилмоқчийдим.. лекин...Зайнаб...

— Нима бўлди?— деди Асадбек хавотир билан.

— Доринингг хумори тутган шекилли. Сал нотинчроқ эди. Ҳозир шу келишимда хабар олдим. Инқиллаб ётибди. Ёлғиз қолмасин, деб келинингизга одам юбордим. Икки-уч кун ёнида туради. Хумордан қутулгунча қийналади. Балки...

— Нима демоқчисан, айтавер.

— Балки касалхонада даволатсакмикин?

— Калланг жойидами?! Бошми бу ёки томоша қовоқми? Ким у, биласанми? Асадбекнинг қизими ё кўчада ит ҳам бит ҳам тепиб ўтадиган одамми? Бир марта касалхонага ётқизганинг камлик қилдими?

— Мен билиб ўтирибманми?..

— Билишинг керак эди. Оғзингга пашша ўтириб кетса ҳам лаллайиб ётавер, «билибманми...» деб.

Жалил қайтиб киргунига қадар ҳам Асадбекнинг ғазаб ўқлари тугамади. Чувринди эса эртакдаги баҳодирлардай кўкрагини бу ўқларга тутиб, чидам билан тураверди.

Мастава шўр туюлиб, Асадбек уч-тўрт қошиқдан ортиқ ичолмади. Чувринди эса иримига лаб теккизиб қўйди. Жалил уларга эътибор бермай мастavани хўриллатиб ичиб, косани бўшатди.

— Энди уйга борамиз, — деди Асадбек, лабини сочиққа артаётган ўртоғига қараб.

— Ҳамма уй-уйигами? — деб аниқлаштирди Жалил.

— Йўқ, сен меникига борасан. Гаплашиб ётамиз.

— Боринг, акахон, — деб ҳожасини қувватлади Чувринди, — бир кун минг кун бўлармиди, би-ир отамлашиб ётасизлар.

— Борсам бораверамандa, уйда эмизикли болам қолиб кетармиди, — Жалил шундай деб косаларни йиғиштирди-да, ташқарига йўл олди. Асадбек ҳам ўрнидан туриб ҳовлига чиқди.

— Одамларингга тайинла. Пашша ҳам учиб ўтмасин бу ҳовлига. Кун ёришганда қон теккан ерни қириб ташлашсин. Жалилнинг гапларини эшитдинг-а, иси чиқмасин.

— Болаларни?

— Уларга тега кўрма. Лекин шу атрофдагиларнинг оғзи маҳкам бўлиши керак. Нима қилиш кераклигини ўйлаб кўр.

«Ўйлаб кўр», дейиш осон. Аммо ўйлаб, энг маъқул йўлни топишнинг ўзи бўлармi экан? «Иккита, учта ўқ овози бўлса эди, эшитганлар унга эътибор беришмаса», — деб ўйлади Чувринди. Ўликка шунча ўқ узиш шартмиди?..» Шарт эмас эди. Бу Асадбекка ҳам маълум нарса. Аммо ўшанда унга ҳокимлик қилган ғойиб кучи шунга мажбур қилди. Чуврининг бу ҳолни ҳис қилиши мушкул.

Айни чоқда оғир туюлган бу масаланинг ечимини Чувринди тонгда топди. Ҳосилбойваччанинг йигитлари билан бўлган учрашувдан кейин Ҳалимжон Чувриндининг топшириғига кўра терговчи қиёфасида қўни-қўшниларникига бир-бир кириб чиқди. Ажойиботни қаранг-ки, уларнинг биронтаси ҳам ўқ овозини эшитишмабди. Ҳатто Жалилнинг жиянлари ҳам «ўқ овозини эшитдингларми?» деган саволга «қанақа ўқ?» деганларича безрайиб тураверишди.

Бу манзара эртанинг иши. Бу кеч эса Асадбек топшириқни бериб машинага ўтирди. Чувринди икки ошнани кузатгач, уйига қайтишга отланди. Йўл-йўлакай яна Зайнабдан хабар олди. Хотини етиб келган, ўқчиётган Зайнабга чой тутиб, «ичинг, айланай, терласангиз ўтиб кетади», деб зўрлаётган эди.

— Қанақа чой беряпсан? — деб сўради Чувринди, остона оғзида тўхтаб.

— Кўк, — деди хотини.

— Фамил дамла. Роса аччиқ бўлсин.

Шундай деб яна бир оз тургач, изига қайтди.

3

Тонг ғалати манзара билан отди.

Машриқдаги булутларнинг четлари қонталаш, аммо бағри қора эди. Кечаси бир сидра ёғиб, ер юзасини омонат қоплаган қор эса бағрига сукунатни сингдирган. Серқатнов кўчалардаги қор машина ғилдираклари остида эзилиб, эриб кетгач, сукунат ҳам чекинди. Шовқин Асадбек яшайдиган маҳаллага ҳам етиб келди.

Ярим тунга қадар гурунглашган икки ошна ҳали уйқуда-тонг манзарасини кўришдан бебаҳра эдилар. Жалил уйқу ҳукмига бўйсиниб бомдод намозини ҳам бой берди. Ташқарида ғовур-ғовур товушлар қулоғига кирган Асадбек кўзларини ярим очганича бошини кўтарди. Овозларга қулоқ тутди. Сўнг эринибгина ўрнидан туриб, ҳовлига чиқди. Муздек тоза ҳаво тўғри ўпкасига урилиб, йўтали қўзиди. Йўтал овозини эшитган дарвозахонадаги чоллар ҳам, уларнинг йўлини тўсиб турган йигит ҳам уй томонга қарадилар.

— Нима гап? — деди Асадбек, йўтали тингач.

— Гаплари бормиш, — деди йигит айбдор одамнинг овози билан. Сўнг ўзини оқлаш мақсадида изоҳ берди: — Ухлаяптилар десам ҳам кўнишмаяпти.

— Бек иним, икки оғиз гаnимиз бор, айтамизу кетамиз. Сизни учратиш осонми, бу тўртинчи келишимиз, ҳайрият, уйда экансиз, — деди чоллардан бири.

— Кираверинглар, мен ҳозир, — Асадбек шундай деб ювинишга ўтди. Йигит «уйга киринглар» деса ҳам чоллар айвонда, тик турган ҳолда кутишди. Асадбек ювиниб чиқиб, улар билан кўришгач, уйга таклиф қилди. Чақирилмаган меҳмонлар қайсарлик билан бу лутфни қабул этмадилар.

— Бек иним, биздан ранжиманг, бомдоддан чиқиб келавердик. Сизнинг ишингиз кўп, биламиз, кундузи учратишимиз қийин. Бир масалани ҳал этиб бермасангиз бўлмай қолдиёв, — деди дастлаб узр сўраган қария.

— Қанақа масала?

— Масчит битай деб қолди, Оллоҳ сиздан рози бўлсин. Бунақа серфайз масчит атрофда бошқа йўқдиров... Аммо лекигин... масчитда ит боғлиқлик турса ёмон бўлар экан. Шу итни йўқотиб беринг, жон иним.

— Ит? Қанақа ит? — деб ажабланди Асадбек.

— Ит деганимки... — қария кўполроқ гапириб юборганидан хижолат тортиб, соқолини тутамлаганича изоҳ берди: — мутаввалимиз Абдукаримни айтаман...

(Давоми. Бошланиши ўтган сонларда.)

(«Шайтанат»ни чоп этиш ҳуқуқи «Шарқ» нашриёт-матбаа концернига берилган).

Санъат

ИЖРО МАҲОРАТИ

Соҳибқирон Амир Темурнинг 660 йиллик таваллуди кенг нишонланган йилда республикамизда, қардош республикаларда ва хорижий мамлакатларда ушбу қутлуғ санага бағишлаб анжуманлар ва турли тантаналар ўтказилди. Жумладан, вилоятимиз маърифат ва маънавият маркази, вилоят ҳокимлиги Алишер Навоий номидаги Самарқанд Давлат университети ҳамкорлигида муборак тўй муносабати билан илмий-амалий конференция ўтказилди. Шу куни Абдулҳамид Мажидий номли ўзбек давлат драма театрида Туроб Акбархўжаев қаламига мансуб «Замон ўғлони» саҳна асари намойиш этилди. Асарни театрнинг бош режиссёри Равшан Ёриев саҳналаштирган.

Муаллиф Амир Темурнинг ёшлик йилларида бўлиб ўтган воқеалар тафсилотини шундай тасвирлаганки, томошабин беихтиёр 625 йил муқаддам рўй берган тарихий воқеалар оламига кириб қолади.

Театрнинг истеъдодли актёрлари Зарил Зоиров, Носир Сайфиев, Анвар Қаршибоев, Улуғбек Исахонов, Муътабар Ёриева, Даврон Қодиров, Шавкат Жўраев ва Анвар Ҳамроевлар томошабинларнинг олқишига сазовор бўлдилар.

Саҳна асарининг муваффақиятли чиқишида Темурбек образини ижро этган Искандар Султоновнинг ва ҳукмдор Туғлуғ Темурхон образини ижро этган Фахриддин Аминовларнинг ўзига хос ижро маҳорати муҳим ўрин тутади. Ўша давр руҳини акс эттиришда ва бу руҳиятни томошабинларга сингдиришда мусаввир Ноила Қораеванинг ҳиссаси бор.

«Замон ўғлони» драмасининг бугунги кундаги аҳамияти жуда каттадир. Замонамиз ўғлонларининг баркамол бўлиб етишишлари, бобокалонимиз Амир Темур ўгитларидан хулоса чиқариб ҳаётда мустаҳкам ўрин топишларида ибрат мактаби бўлади, деб ўйлаймиз.

Ғ. ШУКУРОВ,
Каттақўрғон тумани.

Одобнома

Ташриф пайтида, жамоа орасида, меҳмондорчиликда

Автомобилга ўтириш пайтида аёл кишини аввал ўтказиш зарур. Тушаётганида биринчи бўлиб тушиб, унинг тушишига кўмаклашинг. Лифтда ҳам шундай қилинг.

Ҳамма меҳмонлар билан бирма-бир қўл узатиб кўришишга ҳаракат қилманг. Уй эгаси ё уй бекаси билан қўл бериб кўришишингиз шарт, бошқаларга таъзим қилсангиз кифоя.

Суҳбатдошингиз эътиборини қаратиш учун унинг елкасига ё қўлига тегманг.

Жамоа орасида фақат ўзингиз ва суҳбатдошингизга тааллуқли ишлар ёхуд фақат икковингизга маълум нарсалар ҳақида сўзлашмаганингиз маъқул.

Биров билан шивирлаб сўзлашманг. Овоз чиқариб айтиб бўлмайдиган нарса ҳақида гаплашмоқчи бўлсангиз, гапни қулайроқ фурсатга қолдиринг.

Ўзингиз ва ўз ишларингиз ҳақида эзмалик қилманг. Ўз касалларингиз, ишингиз юришмаганлиги ва ҳақазолар тўғрисида гап сотманг.

Фақат ўзингизгина сўзлашга уринманг.

Атрофдаги кишиларга нотаниш одамлар ҳақида сўзламанг.

Бошқа бир киши устидан ҳазил қилманг. Ўзгаларни қандайдир қилиғи учун мазаҳ этманг. Жамоа орасида бирон-бир киши аксириб юборса, эътибор берманг.

Суҳбатдошингиз сўзини бўлманг.

«Расмий ва норасмий учрашувлар одобномаси»дан.

Энг...Энг...Энг

Энг йирик тижорат банки Японияда жойлашган бўлиб, «Дайити канге» дея номланади. 1989 йилнинг 31 мартида банк ҳисобида жами 414,1 миллиард доллар пул бўлган.

* * *

Энг кўп олтинга эга мамлакат Америка Қўшма Штатлари ҳисобланади. 1988 йилнинг март ойида мамлакат ғазнасида жами 7401 тоннаю, 816,4 кило олтин бўлган. Бутун дунёдаги олтин запасининг миқдори эса бу пайтда 26783 тоннаю 946 килони ташкил этган.

* * *

Энг бой одам, «Фобс» журналининг далолат беришича, «Сейбу» тижорат гуруҳи раиси Иосиаки Зузуми ҳисобланади. У савдо-сотиқ ҳамда транспорт билан шуғулланувчи жами 70 та компаниянинг хўжайини бўлиб, тасарруфидаги бор мол-мулк 15 миллиард долларга баҳоланган.

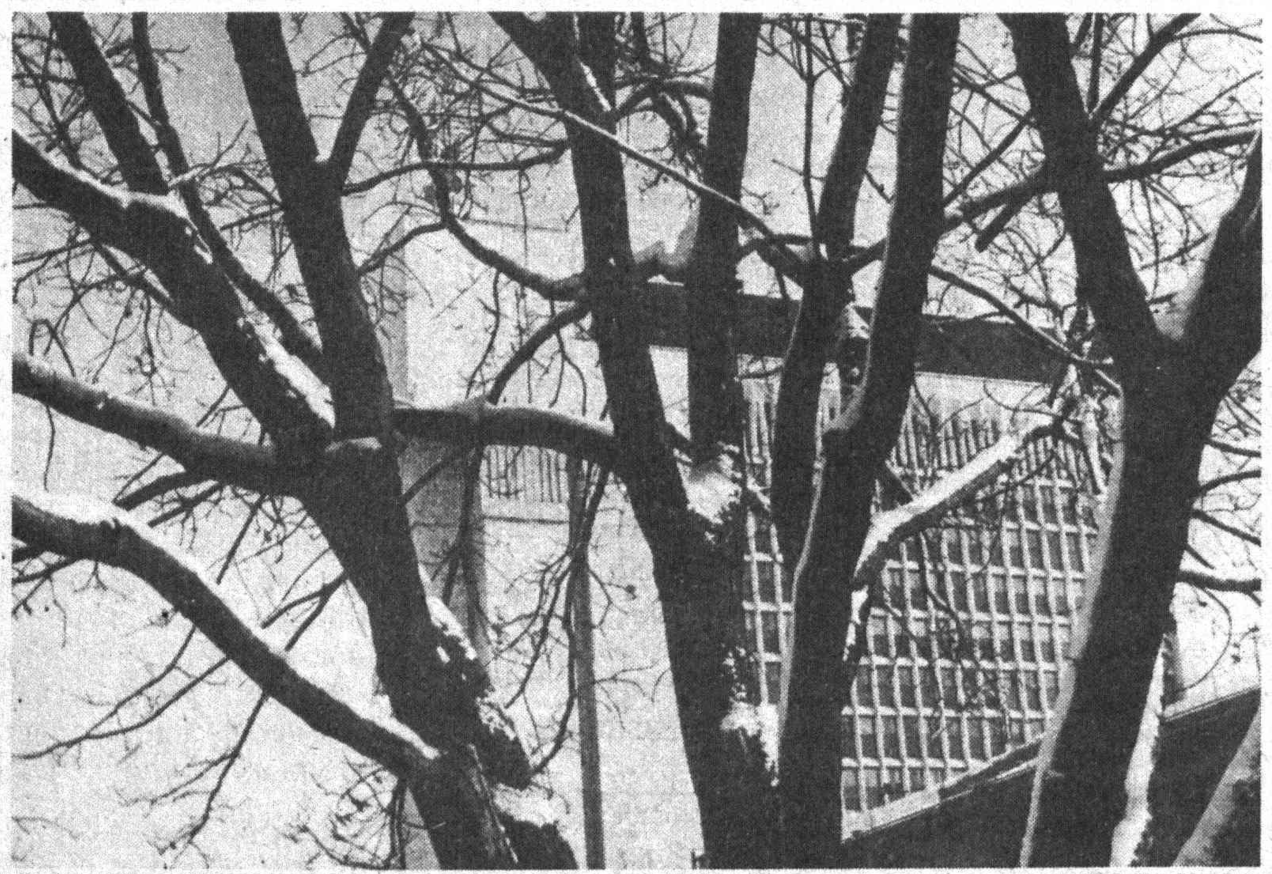

ЮЛДУЗЛАР САМОДАН СЎЗЛАЙДИ

Қўй. Ҳаётий муаммолар кўпайди, шекилли. Уларни ҳал этиш учун бутун ҳафтани бағишлашга тўғри келади.

Сигир. Душанба, чоршанба ва жума омадли келса, сешанбадан кўнглингиз тўлмайди.

Эгизаклар. Ҳафта омадсиз бошланади. Лекин, эртаклардаги каби муваффақиятли якунланади.

Қисқичбақа. Аввалига ҳис-ҳаяжон, сўнг муаммолар ва ниҳоят омадли учрашувлар сизнинг ҳафта давомидаги йўлдошларингиз бўлади.

Арслон. Бу ҳафта меҳнатда ва ижодда ўтади. Ишга қандай шўнғиганингиздан сизнинг муваффақиятларингиз белгиланади.

Сунбула. Раҳбарлар билан уришманг, барибир фойдасиз. Ва улар ҳамиша «ҳақ».

Мезон. Душанба сермаҳсул, сешанба ва жума омадли, дам олиш кунлари эса ташвишли ўтади.

Чаён. Чоршанбадан ташқари ҳаммаси яхши кечади. Ишбилармонликда ҳам, муҳаббат бобида ҳам ҳаммаси кўнгилдагидек бўлади.

Ўқотар. Душанба ва сешанбада бизнес билан шуғулланасиз. Ва маълум бир муваффақиятларга эришасиз.

Тоғ эчкиси. Душанба ва сешанба келажак учун ишласангиз, қолган кунлари шу куннинг ташвишлари билан яшайсиз.

Сувчи. Бўлди ишнинг кети йўқ. Соғлиқни ҳам ўйлаш керак.

Балиқ. Жумадан ташқари ҳаммаси яхши. Фақат, дам олиш учун вақтнинг етишмаслиги сизни қийнайди.

КЕЛИНГ, БИР КУЛИШАЙЛИК

Бир одамдан отини сўрашибди.
— Отни берар эдим-ку, қора-да...
— Ажаб, қора отни миниб бўлмайдими?
— Бергим келмаганидан кейин шу баҳона-да!

* * *

Бир киши уйига келган меҳмондан сўради:
— Қаердан келаяпсиз?
— Нариги дунёдан.
— Менинг акамни кўрмадингизми?
— Йўқ, у кишини жаннатда учратмадим.

* * *

Тўй куни куёв келинга деди:
— Ҳақиқатни айтишга тўғри келади. Мен калман, бошимдаги сочларим сунъий.
— Жуда яхши. Меник ҳам тишларим ясама.

* * *

Қозихонага йигит билан қиз кириб келди. Қиз арз қилди.
— Энди у юзини тутиб турсин, сен упичингни қайтиб ол, - деди қози.

* * *

Икки кўр кўчада борарди. Тўсатдан бири иккинчисининг оёғини босиб олди. Шунда шериги деди:
— Кўчадан ўтган аёлларга алангламай, кўзингга қараб юрсанг бўлмайдими?

* * *

Тўй кечаси куёвнинг жўраларидан бири келинни ўпиб олибди. Куёвнинг рашки келибди. Шунда дўсти дебди:
— Хафа бўлмайсан дўстим. Мен уни сунъий марта ўпганман. Сен эса умр бўйи ўпаверасан.

* * *

Сафарга отланаётган киши ўртоғига деди.
— Ўн минут ичида чамадонимни тайёрлашим, билет буюришим, овқатланишим керак. Менга бироз ёрдамлаша оламайсизми?
— Бажонидил, овқатланишга ёрдам бераман.

* * *

— Кеча театр балконидан бир киши қулаб тушди. Ҳамма роса кулди.
— Сенчи?
— Мен нечук кулай? Қулаган ўзим эдим.

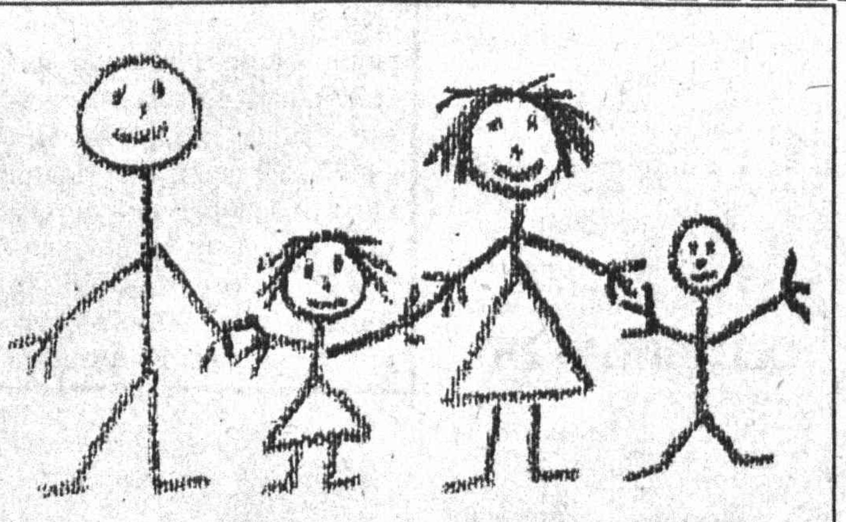

Инъекцияли контрацептивларни танланг - улар жуда қулайдир!

Агар контрацепция ҳақида ҳар куни ўйлашга вақтингиз бўлмаса, унда сизга инъекциялар қўл келиши мумкин. Битта укол билан исталмаган ҳомиладорликдан ўта самарали ва узоқ муддатга сақланишингиз мумкин. Йилда эса бор-йўғи бир неча укол кифоя. Бу усул аёлларнинг кўпчилигига мос келади. Ёшингизнинг ва фарзандларингиз борлигининг асло аҳамияти йўқ. Инъекциялар шу қадар бехатарки, ҳатто эмизикли оналар ҳам бу усулдан фойдаланишлари мумкин. Шуниси диққатга сазоворки, сиз бу усул билан ўзингиз истаган вақтга қадар ҳомиладор бўлиб қолишдан сақланасиз. Агар фарзанд кўришга қарор қилсангиз, унда инъекция қабул қилишни тўхтатасиз.

Замонавий контрацептивлар - уларга сиз ишонишингиз мумкин.

"Қизил олма" дастури бўйича барча саволлар юзасидан қўйидаги телефонга мурожаат этиш мумкин: 76-53-17.

001 ХАБАР БЕРАДИ

Ҳаво яна ўз ҳароратини пасайтиб боряпти. 001 телефонига жавоб берувчи робот ҳам дам олиш кунлари ҳарорат кечаси -1 -6, кундузи эса 0 +5 даража атрофида бўлишини башорат қилмоқда. Лекин, бу кўпга чўзилмайди. Икки, уч кун ўтса кўрибсизки ҳаво ҳарорати яна ўртача +10 +15 даража атрофида бўлади.

РЕКЛАМАЧИ ВАКИЛЛАРНИ
ТАКЛИФ ЭТАМИЗ

Вакилларга: (Реклама ва эълонни баҳосидан келиб чиққан ҳолда ҳақ тўланади).
— **БИРИНЧИ БОР РЕКЛАМА БЕРГАН ФИРМАЛАР УЧУН 20 %.**
— **ИЛГАРИ ҲАМ РЕКЛАМА БЕРГАН ФИРМАЛАР УЧУН 10 %.**
Қўшимча маълумотларни олиш учун телефонлар: (8-3712) 33-79-69, 33-95-97.
Ёки қўйидаги манзилда жойлашган офисимизда: Тошкент шаҳар, Матбуотчилар кўчаси 32, 5-қават. 507-хона.
СИЗНИНГ ОМАДИНГИЗ ВА ДАРОМАДИНГИЗ ЎЗИНГИЗГА ВА БИЗГА ҲАМ БОҒЛИҚ.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ЁШЛАРИНИНГ «КАМОЛОТ» ЖАМҒАРМАСИ ҚОШИДАГИ «КАМОЛОТ-УПФ» ФИРМАСИ ҚУЙИДАГИ СОҲАЛАР БЎЙИЧА ХИЗМАТ КЎРСАТАДИ:
— Бинолар, хусусий уйлар, офислар, дўконлар қуриш ва таъмирлаш ишлари;
— Қуйма ва лепка (қолипдан безак ясаш) ишлари;
— Бадиий безак ва реклама ишлари;
— Юбилей портретларини ишлаш ва байрам шиорларини тайёрлаш;
Шунингдек, ЎЗБЕКИСТОН ДАВЛАТ ГЕРБИНИ тайёрлаш учун буюртма қабул қилади (айланаси 50 см)
ТЎЛОВ воситаси турлича.
Манзилимиз: Собир Раҳимов тумани, Талабалар шаҳарчаси, Аброр Ҳидоятов кўчаси, 1 проезд 4-уй. ЁШЛАР МУАММОЛАРИ ИНСТИТУТИ. 1 қават.
Телефон: 46-98-12

ИТАЛИЯ ТЕХНОЛОГИЯСИ АСОСИДА
ЎЗБЕКИСТОНДА ИШЛАБ ЧИҚАРИЛАЁТГАН кафелларга
БУЮРТМАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНМОҚДА
БУЮРТМАЛАР УЧУН ТЕЛЕФОНЛАР:
(3712) 50-83-54, 50-92-94,
ФАКС 50-92-94. А/О ТашКСМ

Тошкент вилояти «Тошкент» Ҳиссадорлик Жамиятининг Тошкент туманидаги нон корхонасининг раҳбарияти корхонанинг директори Холпошша АЗИМОВАнинг бевақт вафот этганлиги муносабати билан оила аъзоларига чуқур таъзия билдиради.

Муассис:
ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАРИНИНГ «КАМОЛОТ» ЖАМҒАРМАСИ
Ҳомий:
ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ «МАТБУОТ ТАРҚАТИШ УЮШМАСИ» АССОЦИАЦИЯСИ

Бош муҳаррир Абдуқодир НИЁЗОВ
Навбатчи муҳаррир: Гулнора МИРЗАҲОШИМОВА

ТАҲРИРИЯТ:
Қабулхона — 36-56-58, 33-95-97; хатлар бўлими — 36-54-64; тижорат бўлими — 33-79-69; ижодкор ишлар бўлими — 36-54-64; спорт, ҳарбий ватанпарварлик бўлими — 36-58-93, котибият — 36-58-48.

МАНЗИЛИМИЗ: 700083 Тошкент Матбуотчилар кўчаси, 32-уй
Нашр кўрсаткичи 64607

Муаллифлар фикри таҳририят нуқтаи назаридан фарқланиши мумкин.
Реклама ва эълонлар учун тел.: 33-95-97, 33-79-69

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 00012
«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси
Буюртма Г. — 079.
Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41
Ҳажми — 2 табоқ Тираж: 12.826
Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди.
Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А-2
Босишга топшириш вақти — 20.30
1 2 3 4 5 6